

Mottó:

*„A gyermek abból tanul, amit lát.
Ha a gyermek együtt él a barátsággal,
megtanulja, hogy a világ olyan hely,
ahol jó élni.”*

/Dorothy L. Nolte/

A NAGYIGMÁNDI KINCSESKERT ÓVODA ÉS CSÉMI, CSÉPI TELEPHELYEINEK HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Érvényes: 2019. szeptember 1.

BEVEZETÉS

A Nagyigmándi Kincseskert Óvoda valamint a csémi és csépi telephelyeinek nevelőtestülete 1999 óta dolgozott a **Tevékenységeközpontú óvodai nevelési** program alapján. A 137/1996.(VIII.28.) Korm. Rendelet módosítása szükségessé tette nevelési programunk felülvizsgálatát és aktualizálását.

Az eltelt évek alatt tapasztalt, program adta előnyöket megtartva nevelőtestületünk a megváltozott személyi és tárgyi feltételeknek, társadalmi elvárásoknak, igényeknek megfelelő 2010-ben készített **Helyi Nevelési Program** elkészítése **mellett döntött.**

A törvényi változások miatt programunkat 2013-ban módosítottuk.

Az ONOAP 2018. évi módosítását és az önértékelés és tanfelügyelet elvárásrendszerét figyelembe véve 2019-ben a program felülvizsgálatát elvégeztük.

A program jogszabályi alapját képezi:

- A Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. Törvény
- A 363/2012.(XII. 17.) Kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 7. számú melléklet a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelethez a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről
- 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról
- 137/2018.(VII.25.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának szóló 363/2012.(XII.17.) Kormányrendelet módosításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 32/2012.(X.8.)EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

A program megírásában részt vettek: - Bauerné Molnár Éva

- Borsosné Vörös Gyöngyi
- Dr. Malomsokiné Varga Nóra
- Galgánné Varga Erzsébet
- Juhász Mónika
- Pápainé Adamek Andrea
- Sebestyén Tiborné
- Varga-Szajkó Judit

A programot jóváhagyta: Galgánné Varga Erzsébet
Óvodavezető

I. HITVALLÁSUNK

„A gyermek lelke olyan, mint a tükör, mely váltakozva fordul új és új irányba, s fényt keres, nap, holdak, csillagok, vagy pislogó gyertyák fényét, mit önmagáról visszatükrözhessen.

Van gyermek, kit gondosan szoktatnak, hogy merre s hova forduljon fény után. Nap felé, vagy ritka csillag felé. S az irányt, ha bölcsek a szülők, a tükör erejéhez mérik.

Aztán van, aki csak úgy önmagától fordul erre-arra s keresi azt, ami szépet ígér, vagy ami megnyugtat...őöt különösen segítsétek!”

Wass Albert: Elindult egy élet

Jövönk féltett kincse a gyermek, akinek elindítása az élet útján felelősségteljes feladat.

Hisszük, hogy a gyermeki lélek az első 6-7 évben a legérzékenyebb. A szeretettel, szelídséggel, türelemmel való nevelés, a személyiség kibontakoztatása ebben a korban a legfontosabb és leghatékonyabb.

Programunk meghatározó személyisége az óvodapedagógus, aki hiteles mintát ad a gyermeknek, és szülőnek egyaránt.

Nevelési felfogásunkban a gyermek legfontosabb tevékenysége a **játék**, ebbe ágyazódnak be az egyéb tevékenységek, melyek közül a legfontosabbnak tartjuk a **külső világ tevékeny megismerését, a természettel való kapcsolatot, annak szeretetét és védelmét.**

Sokszínű tevékenységek által gazdagítjuk a gyermekek nyelvi kifejezőkészségét, fejlesztjük értelmét és gondolatvilágát; megtanítjuk beilleszkedni a közösségbe, megismertetjük a viselkedés, és az egészséges életmód alapvető szabályaival.

Valljuk, hogy a nyugodt, szeretetteljes, családi légkörben felnövő gyerekekből válik kiegyensúlyozott, másokat megértő és tisztelő, nyitott, segítőkész, aktív és kreatív ember.

II. GYERMEKKÉP,ÓVODAKÉP

II.1. GYERMEKKÉP

„Az elfogadás olyan, mint a termékeny talaj, ami lehetőséget ad az apró mag számára, hogy azzá váljon, amivé fejlődni képes.”

Minden ember egyedi, mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi, biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Munkánkban feltétlenül szem előtt tartjuk, hogy a személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. A gyermek magában hordozza fejlődésének, kibontakozásának, önmegvalósításának összes csíráját; megélt élményei, érzelmei, ismeretei egyedi és gazdag emberré formálják.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

Az általunk megfogalmazott óvodaképből, célkitűzéseinkből, vállalt feladatainkból következik, hogy célunk olyan derűs, kiegyensúlyozott gyermekek nevelése, akik:

- nyitottak az őket körülvevő világ ingereinek befogadására, képesek szeretetet adni, másokra odafigyelni, társaikért tenni és a másságot elfogadni.
- **pozitív hozzáállással** fordulnak a felfedezés és megismerés felé, **optimista szemléletűek, jókedvűek, barátságosak**. Tudnak örülni maguk és mások sikerének.
- **szeretik és tisztelik** embertársaikat, **bizalommal** fordulnak feléjük.
- az **együttműködés** különböző formáiban (pl. játék, munka, közösségi tevékenységek) az **alkalmazkodás**, az **önérvényesítés** lehetőségeit és határait, a **kompromisszumok** stratégiai elemeit (ne bántsanak meg másokat) megtapasztalták és megtanulták, rendelkeznek **önkontrollal**!
- tisztelik a **hagyományokat**, ápolják **érzelmi kötődéseiket**.
- az **egészséges életmódra** (mozgás, korszerű táplálkozás, egészségügyi szokások terén) kialakult szükségletük!
- érdeklődnek személyi, tárgyi **környezetük** iránt, abban jól eligazodnak.
- szeretik szűkebb és tágabb **környezetüket**, azt óvják és megbecsülik.
- rendelkeznek az **ismeretek elsajátításához szükséges képességekkel** (pl. nyelvi kifejezőképességgel, jó kommunikációs készséggel; összerendezett, életkornak megfelelő koordinált mozgással).
- birtokában vannak az iskolai tanuláshoz szükséges **motiváltságnak**, örömmel, kíváncsian **várják az iskolába lépést**.

Minden gyermekben van egyedi érték, személyisége erősségekkel bír. Mi akkor teljesítjük jól küldetésünket, ha az óvodáskor végére ezek az erősségek valamennyi gyerek számára megfelelő indítást jelenthetnek az iskolai évekre.

Céljaink elérésében fontos szerep jut az önazonos és hiteles viselkedésminták átadásának, a stabil, kiszámítható határok felállításának, illetve ezek megtartásában a pozitív ösztönzések, jutalmazások különböző formáinak, hiszen a viselkedések következményeinek fontos szerep jut azok további alakulásában. A pozitív és negatív következményeknek is van helye a nevelésben, hiszen ezek a gyermek későbbi beilleszkedését, közösségi sikereit alapozzák meg.

A **jutalmazás** a Kincseskert Óvoda mindennapi életében naponta jelen levő nevelési módszer. Többféle formája van verbális és nonverbális egyaránt.

Elveink a jutalmazás során: Fontos, hogy a jutalom további hajtóerőként szolgáljon, és mindig motiváljon a helyes viselkedésre; hogy a jutalom örömet okozzon és egyfajta pozitív önértékelést alakítson ki a gyermekben, növelje önbizalmát. Fontos az is, hogy a jutalom ne vegye át a kontrollt a gyerek belső motivációja felett; a helyes viselkedést mindig következetesen elismerjük. Tárggyal nem jutalmazunk (ha mégis, akkor ritkán), mert az csak az adott pillanatban jutalmaz; ahogy halmozódik, elveszíti jutalomértékét. A szeretetben való végső biztonság adja azt a motivációt, ami a gyereket a helyes cselekvés végrehajtására ösztönzi.

A jutalmazás formái: A legfontosabb és legegyszerűbb jutalmazás a gyerek felé tanúsított figyelem és méltó dicséret, szóbeli pozitív megerősítés (a gyermek helyes magatartásának kiemelése); jutalomként egy feladat elvégzése; a gyermekek napi tevékenységének közös értékelése a nap egy nyugodt időszakában (ebéd előtt) a pozitívumok kiemelésével.

Szimbolikus jutalom: elismerő tekintet, hűmmögés, mosoly, simogatás. Ösztönző jutalom: biztatás, bízunk a gyermekben, elhiszük, hogy teljesítményét siker koronázza. Értékelő-minősítő jutalom: a sikeres cselekvést, a külvilág tetszéssel és támogatással fogadja.

Az óvodában alkalmazott fegyelmező intézkedések formái és alkalmazásának elvei:

A fegyelmezés formái:

- a. szóbeli figyelmeztetés,
- b. határozott tiltás,
- c. a gyermeket helytelen viselkedése esetén kiemeljük az adott helyzetből, megbeszéljük vele a történeteket, vagy áttérünk egy másik tevékenységbe,
- d. bizonyos játéktól meghatározott időre távoltartás,
- e. bizonyos játszótárral való játéktól meghatározott időre távoltartás,
- f. a szülő jelenlétében történő megbeszélés.

A fegyelmező intézkedések elvei: a. következetesség, b. rendszeresség, c. minden gyermeknél a személyiséghez illesztett legeredményesebb formát kell alkalmazni.

II. 2. ÓVODAKÉP

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye, a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől iskolába lépésig. **Az óvodai nevelés nyelve a magyar**, melynek középpontjában a gyermek áll. Pedagógiai Programunkat a helyi adottságokra alapozva formáltuk, melyben a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A családok nevelési kultúrája igen változó. Óvodánkban évről évre nő a hátrányos helyzetű, átmeneti vagy tartós problémákkal küzdő családok száma. A család értéket közvetít a gyermek felé, még akkor is, ha funkciózavarai következtében nem működik megfelelően. Családi nevelést kompenzáló, segítőszerepünk ezért fokozott. Az óvoda csak a családdal együtt, a családi nevelés funkcióját erősítve tudja nevelő szerepét betölteni.

Nevelőmunkánk célja az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődése, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítése az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével / ideértve a különleges gondozást igénylő gyerekek ellátását is/. További célunk, hogy gyermekeinkben kialakítsuk azokat a tulajdonságokat, melyek ahhoz szükségesek, hogy megállják helyüket az életben, s eligazodjanak a körülöttük levő világban. Az óvodában, miközben az teljesíti funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Munkánkban a tanulási folyamatot a nevelés szerves részeként kezeljük. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit, környezettudatos magatartásának alakulását; fontos eszközei az önkifejezésnek, a kontaktusteremtésnek és kapcsolattartásnak. Mindezek óvodáskorban a cselekvésre, manipulációra, a közvetlen szenzomotoros tapasztalásra épülő érzelmi aktivitást is magukba foglalják, ezek szolgálják leginkább a fejlődést, fejlesztést. Kiemelt figyelmet fordítunk az egyéni kompetenciák megfelelő alakítására, a környezeti nevelésre, a környezettudatos magatartás megalapozására. Tevékenységi elemeink: 1. szabad játék, melynek lehetőségét maximálisan igyekszünk biztosítani a közösségi élet szabályai között, ésszerű korlátokkal. 2. munka-és tanulás, 3. társas-közösségi tevékenységek.

Óvodai nevelésünk fontos alapelvei:

- a. a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés, bizalom övezi,
- b. a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.

- c. c. óvodai nevelésünkben alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodnak.
- d. Az óvodai nevelés az emberi és a gyermekeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- e. A gyermeket-mint fejlődő személyiséget-gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósulása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakulásáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű- az életkornak és fejlettségnek megfelelő- tevékenységekről, különös tekintettel a **mással nem helyettesíthető szabad játékról**; e tevékenységen keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről; illetve egyéni differenciált bánásmóddal biztosítja az óvodai örömteli éveket, melyek alatt a gyermek számára szinte észrevétlenül alakulnak és fejlődnek ki képességeik-és készségeik.

Kiemelt jelentőségű a **gyerekek megismerése** óvodába lépéstől kezdve (évente 2 alkalommal feljegyzést készítenek a pedagógusok minden gyermekről). A játék és munka jellegű, illetve tanulási tevékenységek során felmérjük a gyermekek testi, nyelvi, értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát. Ennek során a hatékony gyermek-megismerési technikákat is alkalmazzuk. Az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek ellátását is) mérlegeljük a fejlesztéseket, illetve lehetőséget nyújtunk szakpedagógusok igénybevételére az eltérő szükségleteknek megfelelően. A gyermekeket nem statikusan, hanem önmagukhoz viszonyított fejlődésükben szemléljük. A gyermek személyiségének fejlesztésére, autonómiájának kibontakoztatására törekszünk.

Pedagógusaink képesek a tehetséges, a nehézségekkel küzdő vagy a sajátos nevelési igényű, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a különleges bánásmódot igénylő gyermekeket felismerni, hatékonyan nevelni, fejleszteni, számukra differenciált bánásmódot biztosítani; valamint reálisan és szakszerűen elemezni, és értékelni saját gyakorlatukban az egyéni bánásmód megvalósulását. A gyermekek önmagukról alkotott képét a kortársak és óvodánk dolgozói jelzésekkel, értékelésekkel alakítják, kiemelve a pozitív jellemzőket, attitűdöket, illetve helyes mintát, értékrendet szolgáltatnak. Pedagógusaink gazdag **értékelési eszköztárral** rendelkeznek, melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan választják ki a leginkább megfelelőt.

Lehetőséget teremtenek a gyermekek **társas szükségleteinek kielégítésére**. A gyerekeket annak elfogadására, megértésére nevelik, hogy az emberek különböznek egymástól. Közös élményekre épülő tevékenységeket biztosítanak, melyek során a gyermek erkölcsi tulajdonságai, akarati, szokás és normarendszere fejlődik, mint pl. az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség, és akarat.

Csoportos tevékenységek esetén is figyelnek az **egyéni szükségletekre**, és a gyermekek egyéni igényeinek megfelelő módszerek, eljárások alkalmazására. A gyermekek hibáit, tévesztéseit a tanulási, fejlődési folyamat részeként kezelik, olyan módon reagálnak azokra, hogy az egyéni megértést elősegítsék.

Saját pedagógiai gyakorlatukat és kommunikációjukat tudatosan, folyamatosan elemzik és fejlesztik. Rendszeresen tájékozódnak a pedagógia tudományára és óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználják a továbbképzési lehetőségeket. Munkájukban bátran alkalmaznak új módszereket, tudományos eredményeket. Részt vesznek intézményi innovációkban, pályázatokban, kutatásban. Tisztában vannak szakmai felkészültségükkel, személyiségüknek sajátosságaival, és képesek alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz. Rendszeresen tájékozódnak az óvodai nevelést, képességfejlesztést támogató digitális

technológiai, illetve infokommunikációs eszközökről, lehetőségük szerint alkalmazzák is azokat. Aktív résztvevők az online megvalósuló szakmai együttműködésekben.

Óvodánk fő jellegzetességei:

- **Nyitottság:** Óvodánk biztosítja óvodába lépés előtt nyílt napok, bemutatkozó értekezletek szervezésével intézményünk megismerését. Folyamatosan erősítjük a kapcsolatot a szülőkkel szülői értekezletek, nyílt napok, fogadó napok/órák és családlátogatások alkalmával; bevonjuk őket óvodai rendezvényeink előkészítésébe, szervezésébe és lebonyolításába, valamint tartalmas időtöltést biztosítunk a családok számára (játsszóházak, óvodai ünnepélyek, hagyományőrző napok). Lényegesnek tartjuk az óvoda-iskola átmenet előkészítésében is a családi nevelés támogatását. Évente megkérdezzük a szülők véleményét az óvodai nevelésről. Igény szerint támogatást nyújtunk a családi neveléshez, különös tekintettel a hátrányos és sajátos nevelésű gyerekek szülei felé.
- **Befogadás:** mely biztosítja az esélyegyenlőséget; természetes és irányított integrációt jelent a beilleszkedési- tanulási- magatartási nehézséggel küzdő (BTM), a gyógytestnevelést, és logopédiai ellátást igénylő gyerekeknek. Fontosnak tartjuk minden gyermek számára az egyéni értékek kibontakoztatását és a közösségi életre való felkészítést; elősegítjük a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

Nevelésünk értékei:

- Tartalmas helyi Pedagógiai Programunk, mely saját adottságaink és lehetőségeink figyelembevételével készült. Az eddig elért eredmények a partneri visszajelzések alapján igazolják hitelességét.
- Magas színvonalú rendezvényeink lehetőséget adnak arra, hogy mélyebb, szorosabb, sokrétűbb kapcsolatot tudjunk kialakítani partnereinkkel, valamint néhány környező település gyermeknevelési intézményével.
- Óvodánkban dolgozó pedagógusok igénye a rendszeres szakmai továbbképzés, melynek eredményeképpen érdeklődésük, tudásuk sokrétű, ismereteiket napi munkájukba hatékonyan beépítik.
- Egyéni és közösségi céljaink megvalósítása érdekében összehangoltan, azonos értékrend mentén dolgoznak együtt kollektívánk tagjai.

Amennyiben **migráns, etnikai kisebbséghez tartozó vagy más nemzetiségű** gyerekek kerülnek felvételre, biztosítjuk számukra az önazonosság megőrzését, (lehetőségünkhöz mérten ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését), a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét; valamint az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét (mindennapi életük, szokásaik, jeles napjaik megismertetésével, bemutatásával; pozitív viszonyrendszer kialakításával és mintaadással).

III. Az alapító okiratban foglaltak részletezése

ALAPÍTÓ OKIRAT

Okirat száma: 10/2016.

A költségvetési szerv megnevezése: Nagyigmándi Kincseskert Óvoda

A költségvetési szerv székhelye: 2942 Nagyigmánd, Kossuth Lajos utca 1.

telephelyei: 2949 Csém, Béke utca 65.

2946 Csép, Kossuth Lajos utca 54.

2942 Nagyigmánd, József Attila utca 34.

A költségvetési szerv alapításának dátuma: 1953. december 31.

A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv megnevezése: Nagyigmánd és Környéke Községi Községi és Szociális Társulás Társulási Tanácsa
székhelye: 2942 Nagyigmánd, Kossuth Lajos utca 2.

A költségvetési szerv irányító szervének megnevezése: Nagyigmánd és Környéke Községi Községi és Szociális Társulás Társulási Tanácsa

székhelye: 2942 Nagyigmánd, Kossuth Lajos utca 2.

A költségvetési szerv fenntartójának megnevezése: Nagyigmánd és Környéke Községi Községi és Szociális Társulás

székhelye: 2942 Nagyigmánd, Kossuth Lajos utca 2.

A költségvetési szerv közfeladata: A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 6. pontja szerinti óvodai ellátás. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 8. § (1) bekezdése. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szerinti gyermekétkeztetés.

A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

	szakágazat száma	szakágazat megnevezése
1	851020	Óvodai nevelés

A költségvetési szerv alaptevékenysége: az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján biztosítja az óvodai és iskolai étkeztetést, a pedagógusok és más munkavállalók, valamint a rászoruló gyermekek intézményen kívüli szünidei étkeztetését, továbbá az egyéb személyek, intézmények részére történő étel előállítását, kiszállítását.

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

	kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1	091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
2	091120	Saját nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásnak szakmai feladatai
3	091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
4	096015	Gyermekeket nevelés köznevelési intézményben
5	096025	Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
6	104037	Intézményen kívüli gyermekétkeztetés

A költségvetési szerv illetékessége, működési területe: Csém Község, Csép Község, Kisigmánd Község és Nagyigmánd Nagyközség közigazgatási területe.

A költségvetési szerv szervezete és működése

A költségvetési szerv vezetőjének megbízási rendje: az óvodavezetői állás betöltése nyilvános pályázat útján, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 67. § és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 23. § alapján történik. Az intézményvezetőt a Nagyigmánd és Környéke Köznevelési és Szociális Társulás Társulási Tanácsa nevezi ki és menti fel. Az egyéb munkáltatói jogokat a Társulási Tanács Elnöke gyakorolja. A megbízás időtartama 5 év.

A költségvetési szervnél alkalmazásban álló személyek jogviszonya:

	foglalkoztatási jogviszony	jogviszonyt szabályozó jogszabály
1	közalkalmazotti jogviszony	közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
2	munkajogviszony	Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
3	megbízási jogviszony	Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény

A köznevelési intézményre vonatkozó rendelkezések

A köznevelési intézmény típusa: óvoda

Alapfeladatának jogszabály szerinti megnevezése: a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. § 1. pontja alapján: óvodai nevelés; a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése.

Gazdálkodásával összefüggő jogosítványok: önálló költségvetési szerv, amelynek pénzügyi-gazdálkodási feladatait a Nagyigmándi Közös Önkormányzati Hivatal (2942 Nagyigmánd, Kossuth Lajos utca 2.) látja el. Alapfeladatait az Önkormányzat évi költségvetési rendeletében biztosított előirányzatból látja el.

A feladatellátási helyenként felvehető maximális gyermeklétszám a köznevelési intézmény

	feladatellátási hely megnevezése	tagozat megjelölése	maximális gyermek-, tanulólétszám
1	Nagyigmándi Kincseskert Óvoda		144
2	2949 Csém, Béke utca 65.		25
3	2946 Csém, Kossuth Lajos utca 54.		25

A feladatellátást szolgáló ingatlanvagyon

	ingatlan címe	ingatlan helyrajzi száma	vagyon feletti rendelkezés joga vagy a vagyon használati joga	az ingatlan funkciója, célja
1	2942 Nagyigmánd, Kossuth Lajos utca 1.	28/1	használati jog	óvoda épülete
2	2942 Nagyigmánd, Kossuth Lajos utca 1.	28/2	használati jog	óvoda épülete és a hozzá tartozó játszóudvar
3	2949 Csém, Béke utca 65.	2/1	használati jog	óvoda épülete és a hozzá tartozó játszóudvar
4	2946 Csém, Kossuth Lajos utca 54.	126	használati jog	óvoda épülete és a hozzá tartozó játszóudvar
5	2942 Nagyigmánd, József Attila utca 34.	18/2	használati jog	főzőkonyha épülete

2.A költségvetés végrehajtására szolgáló számlaszámmal kapcsolatos adatok

- Számlavezető intézmény neve: Nagyigmándi Kincseskert Óvoda
- Számlavezető intézmény címe: Nagyigmánd, Kossuth Lajos utca 1.
- A számlavezető pénzintézet neve: Pannon Takarékszövetkezet Zártkörűen Működő Részvénytársaság
- A számlavezető pénzintézet címe: 2942 Nagyigmánd, Kossuth Lajos utca 2.
Bankszámla száma: 63200054-11054728
- A bankszámla felett rendelkezési joga az intézményvezetőnek, vezető helyetteseknek, pénzügyi vezetőnek van.
- Adószám: 16756092-2-11

3. A költségvetés tervezésével és végrehajtásával kapcsolatos különleges előírások

A költségvetési szerv az irányító szerv által biztosított pénzeszköz, valamint egyéb bevételei alapján gondoskodik feladatainak ellátásáról.

A fenntartási, működési költségeket az évente összeállított, a fenntartói szerv által jóváhagyott költségvetésben kell meghatározni.

III. 1. HELYZETKÉP A NAGYIGMÁNDI KÖZPONTI ÓVODÁRÓL

Intézményünk Nagyigmánd központjában található. Az általános iskola, a gyermekjóléti szolgálat és az önkormányzat szomszédságában. Az épület eredetileg nem óvodának épült, 1963 óta működik falai között az intézmény, ekkor még 3 csoporttal. A gyermeklétszám növekedésével együtt a csoportok száma is nőtt, 1995-ig 7 csoportra bővült, majd 1996-tól a gyermeklétszám csökkenésével 6 csoportos óvodaként működik. A felszabadult csoportból tornaszobát alakítottunk ki.

Gyermekeink zöme nagyigmándi, de ide járnak a szomszédos Kisigmándról, Csépről és a környező pusztákon élő gyermekek is. Csém község (és Csép) óvodája is hozzánk tartozik. Az óvoda önálló költségvetéssel rendelkezik, a szakmai irányítást a nagyigmándi óvoda vezetője látja el.

Óvodánk többször átalakított, korszerűsített épület. Zárt, nagy aszfaltos térrel és füves, homokos játszódvarral rendelkezik.

Az Általános Iskolában lévő főzőkonyha, mely a Nagyigmándi Kincseskert Óvoda intézményéhez tartozik biztosítja gyermekeink számára az étkezést. A korosztály életkorának megfelelő dietetikus által összeállított egészséges táplálkozást biztosítunk óvodásainknak. Konyhánk ellátja a telephelyen működő óvodát, a szociális étkeztetést valamint az ételallergiás főzési feladatokat is.

Hat óvodai csoporttal működünk, jelenleg négy részben osztott, egy azonos életkorú, egy vegyes életkorú csoport összetétellel. A csoportok kialakítását a beíratott gyermekek életkora határozza meg illetve a nagycsoportosok száma. A csoportok átlaglétszáma 20-25 fő. Óvodánk biztosítja a körzetbe tartozó valamennyi gyermek felvételét.

Intézményünkben a tárgyi feltételek csak részben felelnek meg a szükséges törvényi előírásoknak. Az öreg épület adta bővítési lehetőségeket már maximálisan kihasználtuk.

Személyi feltételeink megfelelőek. Óvónőink közül –egy kivételével–mindenki főiskolai végzettséggel rendelkezik. Egy óvónőnknek középfokú végzettsége van. Intézményünkben különböző munkaközösségek működnek, melyek a szakmai, minőségi megújulásban és mindennapi óvodai élet megszervezésében nyújtanak segítséget. Dajkáink mindannyian szakképzettek.

Minden rászoruló középsős-és nagycsoportos gyermekünk logopédiai és gyógytestnevelési ellátásban részesül, melyet a Komárom-Bábolna Többcélú Kistérségi Társulás pedagógiai szakszolgálat keretében biztosít. Óvodánkban a beilleszkedési, tanulási magatartási problémával küzdő gyermekeknek adott a fejlesztés lehetősége.

Községünkben több nagyobb üzem található, melyek munkalehetőséget adnak a lakosságnak. Ugyanakkor a családok megélhetése miatt a szülők kénytelenek műszakba járni, pluszmunkát vállalni. A családoknak időszakosan a munkanélküliség traumájával is meg kell küzdeni.

Gyermekeink többsége megfelelő családi körülmények közül érkezik hozzánk, de egyre nő a segítségre szorulóknak száma.

Családi együttlétekre a felgyorsult életritmus miatt egyre kevesebb idő jut, így a nevelés szempontjából minél nagyobb szükség van az óvodában folyó tartalmas munkára, játszótérházakra, kirándulásokra, közös rendezvényekre, a szülők aktív közreműködésére.

A fentiek megalapozzák a szülőkkel való jó kapcsolatot, akiknek többsége folyamatosan figyelemmel kíséri az óvodai életet, érdeklődők, segítőkészek.

Szülői Munkaközösségünk segíti az óvoda-család közötti szorosabb kapcsolattartást. Jó az együttműködésünk az önkormányzattal, a helyi Gyermekjóléti Szolgálattal, a Szociális és gyámügyi előadóval, a Művelődési Ház vezetőjével, az iskolával és a szülőkkel.

SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Nagyigmánd

	Jelenleg (fő)
Pedagógiai képesítéssel rendelkező főállású óvónők száma	13
Felsőfokú végzettségű főállású óvónők száma	12
Szakközépiskolát végzett főállású óvónők száma	1
Pedagógiai munkát segítő főállású szakképzett dajka	6
Pedagógiai asszisztens	1
Élelmezésvezető	1
Főállású konyhai dolgozó	8
Egyéb munkakörben foglalkoztatott rész-, fél, mellékállásúak száma	1

Óvodánk minden csoportjában két óvónő és egy dajka foglalkozik gyermekeinkkel. Reggel 6 órától délután ½ 5 óráig óvónőink szakszerű ellátásban részesítik óvodásainkat. Az óvodapedagógusaink heti váltásban dolgoznak.

Óvodapedagógusaink a nevelőmunka kulcsszereplői, akiknek személyisége meghatározó, és akiknek elfogadó, segítő, támogató attitűdje, modellt, mintát jelent a gyermekek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamának fontos feltétele. Fogalomhasználata pontos, a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó, példaértékű. A gyermekek nevelése, fejlesztése iránt elkötelezett, pedagógiaileg, pszichológiailag felkészült szakemberek. Tudásukat rendszeres továbbképzés keretében bővítik, melyet mindennapi munkájukban kamatoztatnak. Célunk, hogy a megszerzett tudás innovatív legyen, a hasznos ismereteket a kollégák körében közzétegyük.

A „jó” óvónők nálunk azok, akik pozitív emberi értéket közvetítenek, (megbízhatóság, segítőkészség, támogatás, együttműködési készség), elfogadják a más nézeteket, illetve kulturális különbségeket, a másságot. Szabadon véleményt nyilváníthatnak a megfelelő keretek betartásával (hely, idő), meghallgatják a véleménykülönbségeket, a kritikákat és azokat saját maguk épülésére fordítják. Megfelelő önkontrollal rendelkeznek. Képesek szakmai megújulásra, felkészültek és naprakészek. Pozitív belső tulajdonságaikból árad a gyerekszeretet, viselkedésük nyugodt, barátságos. Megjelenésük tiszta, ápolat, a gyermekek számára példaértékű. Gondolataikban, cselekedeteikben mindig hitelesek, őszinték, a gyermekek ezért őszinte bizalommal fordulhatnak hozzájuk. A játékot komolyan veszik, a mögöttesre is figyelnek, de a megvalósításban is készséges segítőtársként vesznek részt! Fontos a humorérzék, találékonyság és alkalmazkodó képesség. Az érdekes szituációkra nyitottsággal, és rugalmassággal reagálnak! A gyermekekkel való kapcsolat kialakításához fontos, hogy tevékenyen benne éljenek a közösségben. Megfelelő metakommunikációs eszköztárral rendelkezzenek, hiszen hanglejtéssel, mimikával, tekintettel, mozdulattal is nagy hatást kelthetnek a gyerekekben. Ne beszéljék túl a gyereket, hanem hagyják őket megnyílni, kommunikálni. Ismerjék meg minél jobban a rábízott gyermekeket, hiszen minden gyermek

egyedi sajátosságokkal, eltérő fejlődési ütemmel rendelkeznek, és mindezen tulajdonságokkal érhetjük el gyermekeink sokoldalú és harmonikus fejlődését, személyiségük kibontakoztatását. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. Gyermekeink szakszerű nevelése-oktatása érdekében alapvető feladat a közös tervezés, az összehangolt munka. A módszertani szabadság minden csoportban biztosított. Óvónőink érdeklődési körüknek megfelelően különböző jellegű érdekes tevékenységekkel színesítik a napi munkát.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése, óvodában a gyermekek Óvodai nevelés országos alapprogramja szerinti nevelése. Ezzel összefüggésben a pedagógus kötelessége különösen, hogy:

a)nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárható, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét,

b) a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal, konduktorral vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse,

c)segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat,

d)előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására,

e)egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket, tanulókat,

g)a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő - és szükség esetén más szakemberek - bevonásával,

h)a gyermekek, és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon,

i)az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét,

k)részt vegyen a számára előírt pedagógus-továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát,

m)a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse,

n)pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken,

o)határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket,

p)megőrizze a hivatali titkot,

q)hivatásához méltó magatartást tanúsítson,

r)a gyermek, érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.

Dajkáink szakképzettek; a **pedagógia munka** közvetlen **segítői**, munkájukat a csoport óvónői irányítják. Gyermekeink gondozásában testi-lelki szükségleteik kielégítésében nélkülözhetetlen partnereink, a csoport életének aktív, tevékeny résztvevői. A zökkenőmentes munkavégzés szempontjából fontos a napi feladatok előzetes megbeszélése a dajkákkal. Az óvodapedagógushoz hasonlóan magatartásával, teljes lényével, hatást gyakorol a kisgyermekre. A tudatosan alakított óvónő-dajka kapcsolat a gyermekek érdekét szolgáló nevelő hatást megsokszorozhatja.

Törekednünk kell arra, hogy az együtt, egy csoportban dolgozók egyforma szellemben közvetítsenek értéket és kötődjenek egymáshoz emberileg is. Az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítő más felnőttekkel infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat is igénybe veszik a pedagógiai folyamatok kapcsolattartásában.

A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzeti, etnikai óvodai nevelés célkitűzéseit.

A migráns gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk -bizonyos határokon belül- lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Élelmezésvezető és konyhai dolgozóink lelkiismeretesen végzik munkájukat.

A karbantartási munkákat a falugondnokság dolgozói végzik.

Takarítónőnk felelős óvodánk tisztaságáért.

TÁRGYI FELTÉTELEK

A nagyigmándi óvoda több mint 100 éves épületben működik. Az elmúlt időszak alatt szinte teljesen megújult. Minden részén átalakítás történt, annak érdekében, hogy állagát megóvjuk illetve széppé, biztonságossá, higiénikussá válják. Alapterülete: 2130 m².

Óvodánk nagy *udvarral*, hat csoportszobával és tornaszobával rendelkezik.

Az óvodánk épületét, udvarát, kertjét, berendezéseit, úgy alakítottuk ki, hogy az szolgálja a gyerekek biztonságát, kényelmét, megfelelően testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.

Zárt udvarunk van, amelynek egy része aszfaltozott, másik része pedig virágoskert és füves játszókert. Az aszfaltozott rész lehetőséget biztosít a gyermekeknek rossz idő esetén a levegőzésre, mozgásra.

A *játszóudvarban* korszerű és különböző játéklehetőségeket biztosító játékeszközök állnak gyermekeink rendelkezésére. Az udvari játékaink bevizsgáltak, az uniós előírásoknak megfelelnek. Pályázati lehetőségeket kihasználva a játékparkot évről-évre fejlesztjük.

A gyerekek biztonsága érdekében az óvoda két udvarrészét kerítéssel választottuk el.

Hat *csoportszobánk* közül három nagyobb alapterületű és három kisebb (60-36m²), közülük háromban esztétikusan kiépített galériák biztosítják a nagyobb játékteret, lehetővé téve a gyermekek mozgás- és játékigényének kielégítését. Csoportszobáink, folyosóink és egyéb helyiségeink igényesen kialakítottak. A gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal igyekszünk körül venni.

Dajkáink és óvónőink, nagy figyelmet fordítanak a családi, kellemes légkör kialakítására. Lehetőségeinkhez mérten minél több természetes anyagot használunk az egyes tevékenységeinknél és a termék, folyosók díszítésénél.

A csoportszobában igyekszünk minél több játszóhelyet kialakítani, a tárgyi felszereléseket számukra könnyen elérhető helyre tenni, és a különböző játékfajták feltételeit biztosítani, valamint a folyamatos tevékenységnek helyet adni. Célunk, hogy mindenki számára biztosítsuk az esélyegyenlőséget a gyermekek hozzáférhetőségének elvét maximálisan szem előtt tartva.

Óvodánk nagy *tornaszobával* rendelkezik (70 m²), melyben sófal és sómokozó is található. Helyet ad a mozgásos foglalkozásoknak, az ünnepélyek rendezvények lebonyolításának. Rendelkezünk mozgásfejlesztő tornaszerekkel, Ayers terápiás eszközökkel, Tini-kondival és számtalan a foglalkozások lebonyolításához szükséges tornaszerrel.

III.2. HELYZETKÉP A CSÉMI TELEPHELYRŐL

Csém Komárom-Esztergom megyében található kisközség. Telephelye a Nagyigmándi Kincseskert Óvodának. Maga az épület régen egy négy tantermes iskola volt. Az iskola a körzetesítés miatt megszűnt a községben, a gyerekek így Nagyigmándra, illetve Komáromba járnak általános iskolába. Ebből az épületből alakították ki az óvodát. 1996 nyarán a Polgármesteri Hivatal is ebbe az épületbe költözött. Tágas nagy csoportszoba, konyha, fektető, valamint egy hatalmas L- alakú folyosó és mosdó helyiséggel rendelkezik. A csoportszoba berendezése korszerű, a gyermekek játékaik minden korosztály számára elegendőek és megfelelőek. A fektető egyben a tornaterem is, de itt kapott helyet a logopédiai fejlesztés, a gyógytestnevelési foglalkozások is. A konyha, melegítő konyha, mivel a Nagyigmándról kapjuk az ebédet. A tizórait és uzsonnát helyben készül. Az óvoda udvara nem nagy, de egy csoport számára megfelelő, korszerű játékokkal felszerelt (EU-szabvány szerint). Nagyrésze füves, de aszfaltos rész is található benne.

Évente több alkalommal közös programokat szerveznek a családoknak vagy akár az iskolás korosztályt is bevonják. Ilyenek:

- szünidei „nyílt” nap: az iskolásokkal (közös programok, közös játék)
- Márton-napi lámpás felvonulás
- Aktuális ünnepi műsorok (pl.: Idősek Napja, Karácsony, Húsvét stb.)
- Nyíltnapok a szülőknek
- Évzáró, szalonnasütés az óvoda kertjében
- Közös rendezvények az „anyaóvodánkkal” (Gergely-járás, Szent György-napi vásár, gyermeknap),(mindez felsorolás a teljesség igénye nélkül készült)

A falut szántóföld, erdő, mező veszi körül. Az itt élő gyermekeknek megadatott, hogy rácsodálkozhassanak a természet szépségeire. Kirándulások alkalmával ismereteket, tapasztalatokat gyűjtsenek.

”Nemcsak a környezet megvédésére kívánunk nevelni, hanem a környezettel való együttélésre is...”

/Viktor András/

SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Az óvodában 3 alkalmazott dolgozik: felsőfokú pedagógiai szakképesítéssel 1 fő, pedagógiai munkát segítő szakképzett dajka 1 fő, érettségivel rendelkező pedagógiai asszisztens 1 fő. Hiányzások esetén a dajkák feladatkörét egy állandó, de alkalmankénti megbízási szerződéssel rendelkező személy látja el, míg a pedagógusi munka helyettesítésére a Nagyigmándi Kincseskert Óvodából kapunk szakszerű segítséget. Az udvar rendben tartását a Polgármesteri Hivatal alkalmazottai látják el.

Az óvoda nyitva tartása: 6- 16³⁰ (helyi igényekhez alkalmazkodva)

Az óvodapedagógus állandó munkarendet követ, míg a dajka, pedagógiai asszisztens, heti váltásban dolgoznak. Az óvodában egy osztatlan csoport működik. A dolgozók szakmai felkészültsége jó. Érdeklődők és nyitottak vagyunk minden újdonságra, ezért szakkönyvek, folyóiratok vásárlásával, olvasásával folyamatosan képezzük magunkat. Lehetőségeinkhez mérten igyekszünk részt venni a szakmai továbbképzéseken, nyílt vagy szakmai napokon. Az ott elsajátított tudást egymásnak átadjuk, beépítjük mindennapjainkba. Hivatástudatunk, az egymás, és a gyerekek iránti tisztelet és szeretet alapja, mely az óvodában uralkodó meghitt családi légkörben is hűen tükröződik.

TÁRGYI FELTÉTELEK

Az óvoda a település központjában található. Az épület előtt virágoskert, mögötte pedig 1358m² füves terület övezi. Udvarunkon a játékok az előírt szabványoknak megfelelőek, mind számban, mind kivitelben. Maga az épület 1958-ban, mint iskola épült. Óvodaként 1979 novemberétől működik, majd 1996 júniusától a Polgármesteri Hivatal is itt kapott helyet. Alapterülete 230m². Az óvoda helyiségei: előtér (beépített szekrényekkel) folyosó, csoportszoba, melegítőkonyha, tornaszoba (beépített szekrényekkel), gyermek mosdó-WC (ezen belül kapott helyet a Személyzeti WC), raktár az udvari játékok tárolására. A csoportszoba 51m², ami tágas (nagy belmagasság) és világos. Berendezése célszerű, a gyerekek igényeinek megfelelő, variálható, amely galériával bővült. Tornatermünk több funkciót is ellát: helyet ad a logopédiai, gyógytestnevelési fejlesztő foglalkozásoknak, itt tart előadást a gyerekeknek a védőnő (vetítéssel egybekötve), szülői megbeszélést, bemutató foglalkozást szerveztünk, és nem utolsósorban ez a helység a fektetőnk. Nyári hőségben vagy éppen esős időben is jó szolgálatot tesz a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. Rendelkezünk bordásfallal, Tini-kondi elemekkel, de megtalálható még az egyensúlyt fejlesztő tölcser, billenőlap, ugrálós labdák, trambulín, karikák, kötelek, különböző méretű labdák, szőnyegek, számolyok.

Az óvoda épületét folyamatosan karbantartják, felújítják, korszerűsítik, így mind esztétikailag mind működésben megfelel a mai kor elvárásainak.

III.3. HELYZETKÉP A CSÉPI TELEPHELYRŐL (2015. szeptemberétől működése szünetel)

Óvodánk a Komárom-Esztergom megyei Csép község központjában helyezkedik el. Az épület eredetileg általános iskolának készült az 1956-os évben. Az iskola körzetesítés után az 1975-76-os években alakították át óvodává.

Egy vegyes csoporttal működik. Az elkövetkezendő években sem várható növekedés, mert a születések száma nagyon alacsony a községben.

A falu fokozatosan elöregedik, lakosainak lélekszáma csökken.

Az óvoda épülete nagyon tágas (160m²). Kényelmesen elfér benne a gyerekcsoport, melynek külön ebédlő áll rendelkezésre a kulturált étkezési szokások elsajátítására.

A vegyes csoportnak nagy előnye, hogy a nagyobb gyerekek példáját követve a kicsik előbb elsajátítják a szokásokat. A nagyok sokat segítenek a felnőtteknek a gondozási teendők ellátásában. Elmondható, hogy óvodánkban családi légkör uralkodik.

Óvodánk udvara is nagy kiterjedésű, de a játékok száma minimális a területhez képest. További udvari mozgásfejlesztő játékok vásárlására lenne szükség az előírásoknak megfelelően.

A szülők a nyári időszakban nagyon kevesen igényelték az óvodát, ezért az iskolai tanév végén mi is bezárunk. Szeptemberben nyit újra az óvoda.

SZEMÉLYI FELTÉTELEK

A csépi óvoda kettő fővel működik (+az önkormányzat 4 órás konyhai kisegítőt biztosít) Egy óvónővel, egy dajkával.

Az óvónő lehetőségeihez mérten részt vesz szakmai továbbképzéseken. Legjobb tudása szerint igyekszik felkészíteni az óvodás gyermekeket az iskolai életre. A gyermeklétszám alacsony száma miatt az egyéni képességek fejlesztésére bőven van lehetőség. Nyugodt, barátságos hangulat uralkodik az óvodában.

Az óvónő segítőtársa a szakképzett dajka, akivel nagyon jó a munkakapcsolata. A dolgozók a gyermekek érdekeit szem előtt tartva gondozzák, nevelik és fejlesztik óvodásaikat.

A tagóvodában hetente logopédiai foglalkozáson vehetnek részt a rászorulóknak.

TÁRGYI FELTÉTELEK

A csépi óvodánk ugyanúgy, mint a csémi iskolának épült. A telek melyen az óvoda épülete áll 5780m² nagyságú. Az óvoda nagy udvarral rendelkezik (5497m²-es), melyen még a régi típusú játékok dominálnak, de a közeljövőben remélhetőleg lesz változás. A homokozó kivételével az egész udvar füvesített.

Az óvoda előtt nagy virágoskert található, mely a gyerekek tevékenykedtetésére, virágültetésre, gondozásra lehetőséget biztosít.

Az óvoda egy nagy csoportszobával, ebédlővel, melegítőkonyhával, folyosóval, mosdóval, raktárral, személyzeti WC-vel rendelkezik. Az elmúlt évek alatt az épület kívülről teljesen megújult, belül pedig a mosdó felújítására került sor.

A csoportszoba világos és tágas, játékkészlete megfelelő.

A csoport bordásfallal és TINI- kondival is felszerelt, nagysága kiválóan megfelel a testnevelés foglalkozások megtartására is, mivel alapterülete 58m².

A nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet 7. számú melléklet rendelkezik. Áttekintettük mindhárom óvodára vonatkozó előírásokat, ezek szerint készítettük el a jegyzéket, amelyet az 1. számú melléklet tartalmaz.

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA ÉS FELADATAI

Célunk: Az óvodás gyermekek sokoldalú és harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése; a hátrányok csökkentése, mindez az életkori az egyéni sajátosságok, illetve az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Feladataink: Az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése

Ezen belül:

- 1. egészséges életmód alakítása,**
- 2. az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés,**
- 3. az anyanyelvi- és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.**

IV.1. Az egészséges életmód alakítása- Egészségterv

Célunk: A gyermekek és szülők szemléletét, magatartását úgy formálni, hogy egészségünk megtartását, fokozását, visszaszerzését,-azaz az egészséges életvitel igényének alakítását-alapvető szükségletnek tekintsék.

További célunk az egészségkultúra megalapozásán belül, a gyermek testi-lelki-szellemi fejlődésének elősegítése. Szilárd szokásrendszer kialakulása a testi-lelki-szociális egészség megőrzésének érdekében. Pozitív hozzáállás a külső és belső környezethez.

Egészségnevelési elveink:

- A családdal együttműködve érhetjük el egészségnevelési feladataink megvalósulást.
- A testi-lelki-szellemi egészség harmóniájának megteremtésére törekszünk.
- Mindenkitől elvárjuk az egészséges életmód szabályainak betartását.

Az egészségnevelés területein belül feladataink a következők:

A; Testi (szomatikus) nevelés feladatai

A./1. Személyi és környezeti higiéné fejlesztése:

- Óvodai gondozási feladatok ellátása.
- *Betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása:*
  - Személyi higiéné, testápolás és tisztálkodás szabályainak megismertetése, eszközeinek rendeltetésszerű használata, a helyes egészségügyi szokások betartására való ösztönzés (WC-papír, papírzsebkendő használata, kézmosás, szappanhasználat fontossága, fogmosás, stb.).
  - Pihenés, levegőzés biztosítása, sószoza rendszeres használata.
  - Fontos az időjárásnak megfelelő (réteges) öltözködés.
  - A napközben megbetegedett gyermekek szüleit, szükség esetén az óvoda orvosát azonnal értesítjük. A szülők megérkezéséig megkülönböztetett gyengédséggel, türelemmel vesszük körül őket.
  - Betegség után orvosi igazolással engedjük vissza a gyerekeket a közösségbe. Járványos betegségek terjedésének megakadályozására fokozott higiénés tevékenységet folytatunk.
  - Folyamatos a kapcsolat az óvoda orvosával és a védőnővel, akik rendszeres szűrővizsgálatokkal ellenőrzik a kisgyermekek egészségi állapotát, prevenciós céllal.
- Szűkebb és tágabb környezet rendjének, tisztaságának megtartására való igény kialakítása.
- Védőnői előadások szervezése.

- Orvos, fogorvos, védőnő munkájának megismertetése a gyerekekkel.

A./2. Egészséges táplálkozás megkedveltetése:

- Elsődleges feladatunk a kulturált étkezés szokásainak elsajátítása, esztétikus étkezési feltételek és eszközök biztosítása, melyeket a gyerekek egyéni fejlettségüknek megfelelően használhatnak. Alapos rágasra ösztönözzük a gyerekeket, melyre megfelelő időt biztosítunk.
- Fontos az étkezések ritmusának 3 óránkénti betartása, a kellő mennyiségű folyadékbevitel, zöldségek, gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.
- Élelmezésvezetőnk különös figyelmet fordít a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír- tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére.
- Figyelmet kell fordítani az étkezés közben a kulturált beszéd szokások kialakítására és a testi ápoltságra is.

A./3. Baleset megelőzési magatartás, elsősegélynyújtás:

- A baleset megelőzés szabályairól való beszélgetés a gyerekekkel és ezek rögzítése, illetve a szülőkkel való megismertetésük, betartatásuk (megfelelő ruházat, lábbeli viselése).
- Balesetveszélyes tárgyat megismertetni a gyerekekkel (jelezzék a felnőttnek, ha ilyet találnak).
- A mindennapok során önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük őket.
- Veszélyes növények megismertetése.

A./4. Rendszeres mozgás, mindennapos testnevelés:

A gyerekek mozgásigényének kielégítését és fejlesztését a testnevelési foglalkozásokon és a szabadban végezhető különböző mozgásos tevékenységekkel biztosítjuk.

Feladataink:

- mozgás megszerettetése,
- testi képességek fejlesztése (gyorsaság, erő, ügyesség, állóképesség),
- téri tájékozódás fejlesztése,
- harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a szervezet fokozatos edzése,
- gyakori séták, kirándulások,
- szabad természetben való játék.

B; Lelki egészségvédelem

Egészségre káros szokások, szenvedélybetegségek megelőzése:

Igyekszünk megtalálni minden gyermekben azt a sajátos vonást, azt a többletet, ami csak benne van meg, ami segít a gyermeknek pozitív énképe kialakításában. A pozitív énképpel rendelkező gyermek esetében kisebb a valószínűsége a káros szenvedélyek kialakulásának.

A mentális egészségnevelés célja: Az óvoda sajátos életteréből adódó stresszmentes életmód, és biztonságérzet kialakulása; valamint pozitív életérzés kialakítása.

Mentálhigiénés feladataink:

- Óvodánk kompenzálni igyekszik azokat a káros hatásokat, amelyeket a gyermek a családesetleges helytelen életvezetése miatt elszenved (nem megfelelő életkörülmények és feltételek, elhanyagolás; a fejlődés jellemzőinek figyelmen kívül hagyása, rendszeresség hiánya stb.).

- Biztosítanunk kell a szociális biztonságérzetet. A gyermek akkor érzi biztonságban magát, ha a szülő/óvónő elvárásai mellett nyugodtan, bátran, önállóan tevékenykedhet. Ez nem csak a valakihez tartozás” érzetét jelenti, de az önállóságot is.
- Intimitás biztosítása.
- Kedvezőtlen pszichés helyzetek; személyi és tárgyi jellegű stresszfaktorok kiküszöbölése, minél előbbi felismerése, korrigálása.
- A stresszhatások teljes kiküszöbölése a gyermek életéből lehetetlen, hatásuk csökkentése azonban elérhető. Ilyen stresszhatások: zaj, fény, sok ülés, a gyerekek mozgásának korlátozása, stb.. Fontos nevelőink megfelelő hanghordozása, empátiás készsége, pozitív mintaadása és a rendszeres időbeosztás biztosítása.
- Lehetőséget teremtünk a tevékenységekben való elmélyülésre (nem sürget a következő napirendi pont), önkifejezésre, mentálhigiénés játékokra.
- Alapvető szempontjaink az elfogadás, kivárás, valamint az egyéni sajátosságok, fejlődési tempók figyelembevétele és a következetesség.
- Félelemmentes, otthonos, derűs légkör biztosítása. Az óvónőhöz/dajkához való ragaszkodás a biztonságérzet alapja.
- Sikerélmények nyújtása.
- Színharmonia megteremtése környezetünkben.
- Családi életre nevelés: elengedhetetlen a családban tapasztalt negatív viselkedési minták kompenzálása, a családi munkamegosztásra, ill. a szülői szerepekre való felkészítés.
- Kiegyensúlyozott kapcsolatok kialakítása, fennmaradása a gyerekek és a felnőttek egymás közti viszonyaiban.

C; Szociális egészségvédelem

Az óvodának fontos szerepe van a családon belüli erőszak, bántalmazás jeleinek felismerésében, ezzel kapcsolatos feladataink:

- egymás iránti tisztelet és tolerancia kialakítása,
- problémamegoldó képesség fejlesztése,
- esélyegyenlőség megteremtése,
- integráció, inklúzió segítése,
- közösséghez tartozás érzésének erősítése,
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- szülők figyelmének felhívása a média káros hatásaira.

D; Környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása

Környezeti nevelési elveink:

A környezeti nevelés olyan átfogó tevékenység, amelyben a környezeti fogalmak kialakítása, értékelés, megismerő, döntési és cselekvési képességek fejlesztése történik. Ez elsősorban nem verbális eszközökkel megy végbe, hanem lehetőség szerint gazdag, sokrétű tevékenységformák által, minél több érzékszerven keresztül, hogy biztosítva legyen az élmények minél sokrétűbb feldolgozása.

A környezeti nevelés a környezettudatos, környezetre figyelő magatartás megalapozását szolgálja. A tanulás nem elsősorban az ismeret szintjére, hanem a felnőtt viselkedésére, magatartására, annak értékrendjére, attitűdjének átvételére, utánzására irányul.

Ahhoz, hogy a jövő nemzedékének megőrizhessük természeti kincseinket, már ebben az életkorban el kell kezdeni a környezettudatos nevelést.

Környezeti nevelési céljaink:

- Környezeti értékeink felismertetése, valamint a gyerekeken keresztül a családok szemléletének pozitív irányba való formálása az élővilág, az igényes környezet kialakítása, és megőrzése iránt.
- A gyerekek életkori sajátosságainak megfelelő pozitív szokásrendszer kialakulása.
- Olyan értelmi képességek alakítása, amelyek az emberi kultúra és a környezeti változások megértéséhez szükségesek.
- Az élet tisztelete.

Feladataink:

- Környezetbarát életvitel megismertetése, és ennek érdekében aktív, javító, felelősségteljes cselekvés kialakítása. Olyan szokások, cselekvési formák kialakítása, melyek meghatározók a természetes (és ember által létrehozott) környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában. Tudatos odafigyelés a természetre és a természetvédelemre, a gyerekek természetszemléletének a formálására.
- Adekvát tapasztalatszerzés biztosítása; pontos, a gyerekek számára érthető információközlés, szimulációs, érzékenyítő játékok megismertetése.
- Önálló véleményalkotás elősegítése, összefüggések felismertetése.
- Ésszerű takarékosagra nevelés.
- Természeti változások megfigyeltetése:
- A külső természeti környezetben a törődés kialakítása.
- A belső természeti környezetben az egészséges életmódkultúra, szokásrendszer kialakítása, gyakoroltatása.
- A belső épített környezetben a gyerek lelki, mentálhigiénés egészségének őrzése.
- A külső épített környezetben maradandó értékek közvetítése, hogy a gyerekek maguk is igényessé váljanak saját környezetük iránt (az óvoda épületének, helyiségeinek, udvarának tudatos alakítása, szépítése). Annak tudatosítása a gyerekekben, hogy saját élettere védelme, gondozása egészségesebbé teszi életüket, fejlődésüket.
- Figyelmük felhívása az emberi tevékenység káros hatásaira, és arra, hogy ezek ellen lehet tenni.
- Lehetőség szerint természetsarkok kialakítása, ahol alkalom nyílik kísérletezésre, megfigyelésekre. Olyan lehetőségek, helyzetek keresése, amelyek alkalmat adnak a közvetlen környezet megfigyelésére (növények élőhelye, állatok gondozása, közlekedés, betekintés az egyes foglalkozások világába...).
- Zöld napok szervezése, amiket lehetőség szerint más-más tartalommal töltünk meg (pl. udvar takarítása, falevélgyűjtés, kirándulások stb.).
- Közvetlen környezetünk, játszóhelyünk megfigyelése, rendbe tétele; kirándulások, séták során a helyi sajátosságok megismertetése. Ítéletek alkotása: Mi a helyes és helytelen? Miért? Mit tehetnénk, hogy szebb legyen környezetünk?

A környezettudatos szemlélet kialakításához használt módszereink:

- Megfigyelés: Tárgyak, természeti jelenségek elsősorban helyszíni foglalkozásokon, gondolkodtató kérdésekkel irányítva a tapasztalatszerzést.
- Kísérlet: a természet nehezen megfigyelhető jelenségeit, pl. csíráztatás.
- Leírás: a megfigyelt jelenségek rajzos ábrázolása, szóbeli megfogalmazása.
Összehasonlítások elvégzésére tesz képessé, közben gyönyörködtet a természet csodáiban, és pozitív élményekkel gazdagít.
- Szenzitív játékok alkalmazása

IV.2. Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Célunk: Az erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakítása, az érzelmi biztonság megalapozása a szülők segítségével, hogy az óvodába járás örömtelivé váljon a gyermekek számára.

Feladataink:

- Az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése.
- Már az első naptól kedvező érzelmi hatások biztosítása, mivel az óvodás gyermeket érzelmei irányítják.
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermekek, egymás közötti kapcsolatait pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- Segítsük erkölcsi, szociális érzékenységének, én-tudatának fejlődését, engedjünk teret önkifejező és önérvényesítő törekvésének a közösség szokás- és szabályrendszerének keretein belül.
- Teremtsünk lehetőséget a gyermek társas szükségleteinek kielégítésére.
- Neveljük a gyermekeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Biztosítsunk közös élményekre épülő tevékenységeket, mely során erkölcsi tulajdonságai, (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség), és akarata (ezen belül: önállósága, önfegyelme, kitartása, feladattudata, szabálytudata) szokás és normarendszere fejlődik.
- Az esélyegyenlőség biztosítása, esélyteremtés a migránsok számára.
- A gyermek nyitottságára építsünk, és ahhoz segítsük a gyermekeket, hogy megismerjék a szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjanak csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen fontosnak tartjuk az óvoda együttműködő szerepét az ágazati jogszabályokban meghatározott, speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Óvodánkban a gyermekek családból érkeznek, (ritkán fordul elő bölcsődéből érkező gyermek), ezért nagy gondot kell fordítanunk az átmenetre, a beilleszkedés (beszoktatás), nehézségeinek kiküszöbölésére, melyet nagyban elősegít nevelőink törődő, segítő, tapintatos, türelmes magatartása.

A beilleszkedés szempontjából kulcskérdés az, hogy a szülők mennyire tudnak együttműködni az óvónőkkel, és viszont. A legfontosabb, hogy maga a szülő is megszokja az új helyzetet. A zökkenőmentes beszoktatásra nincs kész megoldás, minden gyermekhez külön, egyénre szabva kell megtalálni a megfelelő utat.

Az óvónők még az óvodakezdés előtt meglátogatják a leendő ovisokat, ismerkednek velük az otthoni környezetükben; felveszik az anamnézist a gyerekekről. A beszoktatás előtt nyílt napokat biztosítunk. Ezek az alkalmak lehetőséget adnak arra, hogy egy kicsit jobban megismerhessék az óvó néniket, dadusokat, az óvodai környezetet megfigyelhessék.

Az első szülői értekezleten megismerkednek óvodánk programjával, szokásaival, házirendjével, praktikus tanácsokat kapnak a szeptemberi óvodakezdéshez, a beszoktatás formáihoz.

A szülő - gyermeke egyéni sajátosságait és saját lehetőségeit figyelembe véve - megválaszthatja a beszoktatás módját.

A következő lehetőségeket biztosítjuk a beszoktatásra:

- Folyamatos beszoktatás: az első naptól kezdve a kisgyermek egész nap az óvodában tartózkodik, szülő vagy nagyszülő nincs jelen.

- Fokozatos beszoktatás: a kisgyermek első nap 1-2 órát tartózkodik az óvodában, szülő vagy nagyszülő nincs jelen. A napi itt tartózkodás idejét folyamatosan növeljük 1-2 héten keresztül.

- Anyás beszoktatás: 2 hetes időkeretben történik. A szülő vagy nagyszülő a kisgyermekkel együtt ismerkedik az óvodai élettel, az anyuka aktívan bekapcsolódik az óvodai tevékenységekbe, közösen játszanak, a gondozási szokásokat együtt végzik (mosakodás, WC-használat, stb.). Közös játék alatt a gyermek ismerkedik csoporttársaival, óvó nénivel, dadus nénivel.

Fontos, hogy a választást követően következetesen tartsák be a beszoktatáshoz kapcsolódó szabályokat!

Feladatunk és felelősségünk a gyerekekkel megismertetnünk és elfogadtatnunk azokat az elvárásokat, amelyek eltérnek az otthoniaktól, de teljesítésük elengedhetetlen a közösségi élet és tevékenység szempontjából; segítsük a gyermeket társas kapcsolatainak kialakításában és fejlesztésében.

A szociális készség kialakítása a társadalomban élés elsődleges kritériuma.

A szocializáció első foka az, amikor az ember alkalmazkodik a számára adott környezethez, és annak szabályaihoz. A helyzetek állandó változásai teszik próbára a gyermeket, mennyire képes alkalmazkodni az eltérő szituációkhoz.

A társas kapcsolatokban érvényesülő elvek

Felnőtt-gyermekek:

- szeretetteljes fogadás, megértő és szerető gondoskodás,
- a gyermek személyiségfejlődésének alakulásában meghatározó szerepe van a modell értékű kommunikációnak, bánásmódnak, viselkedésnek (az óvodai életet átfogó gyermek –dajka, gyermek-pedagógus közötti kapcsolat jelentősége)
- a gyermek testi, lelki fejlődését segíti (károsan ható tevékenységet nem fejt ki!),
- a gyermek tevékenységéhez határokat megjelölve szabadságot biztosít,
- a konfliktust megbeszéli, oldja a feszültséget, erősíti a gyermek felelősség érzetét,
- a gyermek pozitív énképét erősíti, a sikertelenséget segíti elviselni,
- kívánságait, elvárásait egyértelműen, világosan fogalmazza meg,
- kompromisszumkeresésre törekszik,
- a gyermek értékelése során gazdag eszköztárat alkalmaz,
- a gyermek szűkebb és tágabb környezetéhez, a szülőföldhöz való kötődést segítő attitűd.

Gyermekek-gyermekek:

- tiszteletben tartja és elfogadja a másik gyermek egyéniségét,
- udvarias, segítőkész, empatikus társaival szemben,
- önérvényesítő törekvése nem sérti társa személyiségét, (és nem, keresztezi az ő hasonló törekvéseit!),
- nem él vissza testi és szellemi fölényével,
- egészséges versengés alakul ki a csoport tagjai között, mely során együttműködnek és alkalmazkodnak egymáshoz.

A nevelésben résztvevők és szülők kapcsolatának alapja a kölcsönös megértés, bizalom, megbecsülés, korrektség és őszinteség kell, hogy legyen!

Fontos szerep jut a szabályoknak és hagyományoknak is. A szabály korlát, de egyben kapaszkodó is. A szabályokat úgy alakítjuk ki, hogy segítsék az együttműködést és rugalmasan alkalmazkodjanak a csoportban élők igényeihez. Mindez vonatkozik többek között az udvariassági szabályokra (kínálás, köszönés/megköszönés, bocsánatkérés), és azokra, amelyek a nyugodt, balesetmentes játékhoz, mozgáshoz kellene (játékok felvétele/helyrerakása, normál hangerő használatára).

A hagyományok, és ünnepek is jó lehetőségek arra, hogy megéreztesük a gyerekekkel az örömszerzés örömét, hogy milyen jó adni (ajándékkészítés, egyéb meglepetések).

Az egymásért, és együtt való ténykedés pedig lehetővé teszi a csoporthoz való egyre erősebb kötődést, ami fokozatosan alakítja ki szűkebb, majd a tágabb környezetükhöz való ragaszkodást (az én családom, az én csoportom, az én óvodám, én itt élek- a falu közössége), a szülőföld iránti szeretet megalapozását. Mindez csak szeretetteljes légkörben valósulhat meg.

Felelősségteljes az óvónő munkája, hiszen időben kell észrevenni azt ami, eltér a normától akár pozitív vagy negatív irányba (pl. kiemelt figyelmet igénylő gyermek). Szükség szerint szakemberek segítségét igénybe vesszük, melynek egy része helyben megoldott (logopédiai, gyógy-testnevelés, és fejlesztő pedagógiai foglalkozás).

IV.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk: Változatos tevékenységek biztosításával képessé tenni a gyermekeket arra, hogy érzékszervei útján az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetet tapasztalati síkon megismerje. Így szerzett ismeretek között az egyszerű összefüggéseket észrevegye, ***azokat az anyanyelv segítségével érthető, gazdag szókincssel ki tudja fejezni.***

Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának a nevelés egész folyamatának; a gyermek környezetével való érintkezés, önkifejezés alapvető eszköze.

Feladataink:

- Az anyanyelvi nevelés az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen legyen.
- *Valósuljon meg* az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása a beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével).
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére *hangsúlyozottan odafigyelünk.*
- *Arra törekszünk, hogy minden gyermek naponta kapjon pozitív megerősítést, konkrétan, személyre szabottan, egyéni dicséréssel. Felkeltsük a tudás és a tanulás iránti vágyát, mellyel az iskolakezdéshez szükséges jártasságok, készségek megalapozását szolgáljuk.* Bizalommal teli légkört alakítunk ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.
- A gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve változatos tevékenységekkel további élményeket, tapasztalatokat szerezhessenek a természeti és társadalmi környezetről, segítsük azok rendszerezését, bővítését.
- Az értelmi nevelés során a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás-alkotóképesség fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás

fejlődését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása, *megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek által.*

- A gyermek kíváncsiságának, érdeklődésének fenntartása további változatos tevékenységek biztosításával, az *életkori sajátosságainak megfelelő segédanyagok, infokommunikációs eszközök alkalmazásával.*

- *A módszerek kiválasztásánál törekedjünk a változatosságra, a tevékenységekben megvalósuló tanulás eredményességének figyelembe vételére.*

V. AZ ÓVODA MŰKÖDÉSE, AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Nagyigmándi Kincsesket Óvoda

Nyitvatartási ideje: hétfőtől-péntekig 6⁰⁰-16³⁰

Reggel 6⁰⁰ 7³⁰-ig és délután 16⁰⁰-16³⁰-ig összevont csoportokban történik a gyermekek óvodai nevelése.

A nagyigmándi óvodában a teljes nyitva tartása alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

Június, július, augusztus hónapokban, nyári életrend szerint összevont csoportokkal működünk.

Telephelyeink:

Csép 2015 szeptemberétől működése átmenetileg szünetel.

Csém **nyitvatartási idő:** hétfőtől-péntekig 6⁰⁰-16³⁰

A csémi óvodában egy óvodapedagógus látja el a szakmai munkát. Munkáját pedagógiai asszisztens és dajka segíti.

A **napirend** feltétele a gyermekek nyugodt óvodai életének és optimális életritmus kialakulásának.

A napirend alapját a Pedagógiai Programunk adja, mely a folyamatosságra és a rugalmasságra épül. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósul meg, figyelembe véve a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait, az évszakok jellegzetességeit. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek. Az épület adottságai miatt a csoportok napirendjét szükség szerű egymáshoz hangolni (egy mosdón két csoport osztozik). Ez a rugalmasság biztosítja, hogy érvényesüljön a folyamatos életszervezés. Továbbá fontosnak tartjuk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását, szem előtt tartva a **játék kitüntetett szerepét**.

Óvodai életünk szervezésében a **gondozásnak** is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

Hetirendünket az alapprogram szellemének megfelelően alakítjuk. A hétfőtől-péntekig mindennap van verselés, mesélés(mese, vers és mondókázás); anyanyelvi nevelés, mozgás és ehhez kapcsolódnak a komplex tevékenységek.

Napirend

Időkeret	Megnevezés
6 ⁰⁰ -8 ³⁰	Gyülekezés, szabad játék és szabadidős tevékenységek
8 ³⁰ -9 ¹⁵	Mindennapi mozgás, tisztálkodás, tízórai
9 ¹⁵ -11 ³⁰	Tanulási tevékenység (fejlesztő foglalkozások, kötetlen és kezdeményezett tevékenységek) Szabad játék a csoportszobában és az udvaron
11 ³⁰ -12 ³⁰	Készülődés az ebédhez, ebéd
12 ³⁰ -14 ³⁰	Készülődés a pihenéshez, tisztálkodás, mese, pihenés
14 ³⁰ -15 ⁰⁰	Teremrendezés, tisztálkodás, uzsonna
15 ⁰⁰ -16 ³⁰	Szabad játék, és szabadidős tevékenységek

Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló foglalkozások keretében folyik, oly módon, hogy a teljes nyitva tartás ideje alatt a gyermekkel minden csoportban óvodapedagógus foglalkozik, óvodapedagógusonként és csoportonként összesen napi két óra átfedési idővel.

Az óvodai foglalkozásokat az óvoda helyiségeiben, illetve egyéb a foglalkozás megtartására alkalmas helyen kell megszervezni. Az óvodán kívül akkor szervezhető foglalkozás, ha a gyermekek, intézményi felügyelete a külső helyszínen, továbbá az oda-visszajutás közben biztosított. Az óvodán kívül szervezett foglalkozásokról a szülőket előzetesen tájékoztatni kell.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

VI. 1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb tevékenysége, az óvodai nevelés kiemelt tevékenysége, leghatékonyabb eszköze. A gyermek játéka kétszeresen is társadalmi jelenség. Egyrészt mert kialakulását, tartalmát, formáját a gyermeket körülvevő emberi kapcsolatok döntően befolyásolják; másrészt, mert a játék folyamán társas kapcsolatai alakulnak, gazdagodnak. Mindeközben megtanulhatják és meg tapasztalhatják az alkalmazkodás, az önérvényesítés lehetőségeit és határait (ne bántsanak meg másokat), a kompromisszumok stratégiai elemeit, és az önkontrollt. Hatással van ízlése fejlődésére.

A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat- a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. Fejlesztő hatását fokozzák a játékot kísérő pozitív érzelmek, hiszen a játék egyben örömforrás, melyet a feszültség levezetése és csökkenése kísér.

A gyermek játéka során fejlődik: mozgása, értelmi képessége, alkalmazkodó és beleérző képessége, kreatív együttműködése.

Célunk: Testileg, lelkileg egészséges, érdeklődő, a világ megismerésére, az összefüggések megértésére törekvő, kezdeményező, kooperációra képes, aktív, kreatív, határozott jellemű, egyéni vonásokban, érzelmekben gazdag, segítőkész személyiség kialakítása.

Feladataink:

A játék feltételeinek megteremtése a gyakorló, a szimbólikus-szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz és szabályjátékokhoz.

1. Személyi feltételek
2. Megfelelő légkör
3. Megfelelő hely
4. Játékidő
5. Játékeszközök
6. Élményszerzési lehetőségek

1. Személyi feltételek:

A kisgyermekkor első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt (szülő, óvodapedagógus, dajka); aki utánozható mintát ad a játéktevékenységre, mindvégig bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus tudatos jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását, biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását szükség és igény szerinti együtt játszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartással, indirekt módon.

2. Megfelelő légkör:

Az óvónő, dajka jelenléte, összhangja -szükség esetén védelmet adó magatartása- nyújt biztonságot, támogatást az elmélyült játék kialakulásához, segíti a gyerekek önállóságára való törekvését: pl. a játékfajták, játszótársak, megválasztásában

3. Megfelelő hely a játékhoz:

Szükség van állandó és ideiglenes játszóhelyek kialakítására. Minden csoport rendelkezik beépített babasarokkal, fix pontokat alakítottak ki barkácsolásra, rajzolásra, építésre. A szőnyeg nem csak „terepasztal”, hanem nagyobb mozgásteret is biztosít a sokat mozgó gyerekek számára (pl. kamionozás, csúszó-mászó játékok). A bútorzat alkalmas arra, hogy székekből kerítést, asztalokból hajót, kiskuckót stb. építsenek, kellő figyelmet fordítva a balesetmentességre. A játék befejeztével a bútorokat visszarendezik.

4. Játékidő:

A napirendben a szabad játékra szánt idő túlsúlya érvényesül, melyet lehetőleg nem szakítunk meg. Az óvodába újonnan érkező vagy kicsi (3-4 éves) gyerekek csak nehezen tudják elkezdni a játékot, vagy többfélébe is belefoghathatnak, míg végül a játék tartósan leköti a figyelmüket. Vannak játékok, melyek több napig, akár hetekig is eltarthatnak. Ezek spontán vagy kezdeményezésre alakulnak ki, kijátszásukra lehetőséget kapnak.

5. Játékeszközök:

A játékszer motiválja, gazdagítja a gyermek elképzeléseit, segíti gondolatainak megvalósítását, részben vagy egészben tárgya magának a játéknak. Kiscsoportban (3-4 éves gyerekek) általában kerüljük az apróbb alkatrészekből álló tárgyakat (legó, pötyi, fagolyók), melyeket lenyelhetnek vagy más testnyílásba rakhatnak. A kicsik ragaszkodnak a saját játékaikhoz, ezért lehetőséget biztosítunk arra, hogy az óvodába is behozhassanak egy-egy számukra kedves plüss, puha játékot, biztonságot nyújtó textil tárgyat.

Folyamatosan bővítjük minden csoportban a játékválasztékot, hogy megfeleljenek a gyermekek életkorának, változatosak, illetve biztonságosak legyenek. A gyermekek a játékhoz felhasználhatnak félkész és szimbolikus eszközöket, vagy a csoportszoba erre alkalmas bútorzatát is.

6. Élményszerzési lehetőségek:

A tartalmas, élménydús óvodai élet tudatos szervezése gazdagabbá, szélesebbé teszi a gyermekek valóságról szerzett tapasztalatait. Ezek a benyomások nem feltétlenül és azonnal jelennek meg a gyermek játékában. Számolni kell azzal is, hogy az egész csoportnak nyújtott közös tapasztalatok hatása eltérő formában jelenik meg egyes gyerekek játékában. Az egyéni élmény is lehet a közös kiindulópontja, pl. testvér születésének az átélése, öröme. Hagyjunk időt egy-egy ilyen játék „lefutására”, akár hónapokat is, hiszen sok apró mozzanattal gazdagíthatjuk a gyerek által kedvelt (témát), játékot.

Játékfajták:

1. Gyakorló játék

Az életkori sajátosságokkal együtt jár, hogy a gyermek egyre újabb és újabb funkciók gyakorlását igényli. A funkció gyakorlásának feszültség csökkentő hatása van, mely örömforrás a gyermek számára. Ez a játékfajta főleg homogén csoportokban a kicsiknél jellemző. A gyakorlójátékok közül óvodáskorban a manipulációs, az explorációs (felfedező) játékoknak van a legnagyobb jelentőségük.

2. Szimbolikus-Szerepjáték:

Az óvodáskor legjellemzőbb és pedagógiai szempontból legfontosabb játékformája, melyben mindig valamilyen szerepet vállalnak a gyerekek. Fajtái: utánzó, fantázia, fikciós, tematikus, szabad, projekciós, és az alkotó játék. A játék során életük kellemes mozzanatait újra átélik, kielégítetlen vágyaik beteljesülnek. Félelmeik, szorongásaik, sérelmeik oldódhatnak, agresszióik, haragjuk szocializált formát nyerhetnek. A szerepjáték legjellemzőbb sajátossága

a játszó gyerek kettős tudatállapota, itt van legnagyobb jelentősége a játékszerek és eszközök sajátos használatának, és a fantáziának. Csoportjaink eszköztára lehetőséget nyújt sokféle szerep eljátszására (pl.: orvos, fodrász, rendőr, királylány, postás, boltos).

3. Konstruáló játék

A konstrukciós játék legfontosabb pedagógiai értéke a kreativitásra nevelés; velejárói a megfigyelés, az emlékezet, képzelet, a problémamegoldás, az esztétikai érzék és a manualitás fejlesztése. A gyerekek építőszerekből, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket, játékszereket, különféle tárgyakat hoznak létre. A konstruáló játék elősegíti a tömeg, a mennyiség, a minőségi tulajdonságok meghatározásának képességét, valamint a társakkal való együttműködést is megtanítja a gyerekekkel. A barkácsolás lehet a konstrukciós játék egy formája, de a szerepjátékokhoz is szükség lehet egy-egy önállóan barkácsolt játékszerre. A barkácsolás mindig a játék igényéből indul ki; a létrehozott eszközöket újra felhasználják játékukban, dramatizálásban, de szívesen készítenek a gyerekek ajándékokat is (pl. anyák napjára vagy születésnapra). A barkácsoláshoz szükséges kellékeket a gyermekek számára elérhető helyen tartjuk.

4. Szabályjáték:

A szabályjáték lényege a szabály betartása. Fontos pedagógiai funkciója és személyiségformáló értéke van: növeli az akaraterőt, önfegyelmet, a társas kapcsolatok megerősítését, a csapatok összetartozásának élményét. Az első szabályjátékaik óvodába kerüléskor az énekes-dalos és egyszerű mozgásos játékok. Fontos a kész társas játékok kiválasztása során, hogy először a gyerek ne egy olyan versenyhelyzetben találja magát, ahol valaki az első lesz, más pedig az utolsó. 5-6 éves korban már lehet választani olyan szabályjátékot is, amely nagyobb ügyességet vagy nagyobb szellemi erőfeszítést igényel, amelyek bonyolultabb szabályok betartására készítetik a gyermeket. Az egészséges versenyszellem érdekében az óvónők a szabályjátékok változatos tárházát biztosítják nap, mint nap a gyerekeknek.

VI. 2. Verselés, mesélés

Az óvodában a mese- és versmondás eszközeivel olyan maradandó irodalmi élményeket nyújtunk, amely személyiséget fejlesztő-, alakító hatással bír. A kisgyermek a mesehősökkel azonosulva a képzelet szárnyán ismereteket, tapasztalatokat szerez a világról, érzelmekről, emberi értékekről egyaránt. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapi mondókázásra, verselésre. A mese, a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

Képzeletbeli történeteket, jellemeket a tényleges emberek, események analógiáira emlékeztető módon dolgozza fel. A lélektani hatást a hőssel való azonosulás, teremti meg. A mesei modellek a fantázia segítségével utánzási, szereptanulási és identifikációs alkalmakat nyújtanak. Nagy előnyük – a játékokhoz hasonlóan –, hogy sérülések nélkül teszik átélhetővé az eseményeket és segítenek érzelmeik, élményeik feldolgozásában.

A régi mesélők is jól tudták, hogy az egyénnek vagy a közösség előtt elmondott mesének gyógyító hatása van. Segíthet egy-egy élethelyzet feldolgozásában, az emberi tulajdonságok megismerésében, utat mutathat, felkészíthet az életre.

Csak nyugodt, intim körülmények között lehet mesét átadni, átvenni. Ezért nem mindegy, hogy mit, mikor és hogyan mesélünk. Minden csoportnak a mese előkészítésére, ráhangolására

különböző szokásai alakultak ki, (például gyertyagyújtás, elsötétítés, mesepárna használata). Fontos szerepet tulajdonítunk annak, hogy a gyerekek kedvet kapjanak a spontán meséléshez. Ennek érdekében minden csoportban az óvodások számára elérhető és hozzáférhető kis könyvtárat alakítottunk ki.

Valljuk, hogy miután a gyermek még nem képes szelektálni, a mi felelősségünk a minőséget, az értéket tervszerűen kiválasztani és továbbadni. A tervezés olyan, mint amikor személyre szóló ajándékot választunk a szeretteinknek, szinte látjuk a gyermekek reakcióját is.

Célunk: Szívesen hallgassanak mondókát, verset, mesét, váljanak az irodalmi élmények érzékeny, aktív befogadójává. Változatos irodalmi élmények nyújtásával az érdeklődés felkeltése a könyv, a színház, a kiállítás értékei iránt, mindezekkel az igaz emberi értékek közvetítése és ezek beépítése a gyermeki személyiségbe.

Feladatunk:

- Az életkornak megfelelő mesékkel, versekkel az igaz emberi értékek hiteles megjelenítése úgy, hogy azonosulni tudjanak vele a gyermekek, mindez gyönyörködtessen, pozitív érzelmeket váltson ki.
- Nyugodt légkör és együttlét biztosítása.
- Ragadjuk meg azokat az alkalmakat, amikor a gyermekek mesélhetnek, verselhetnek.
- Szervezzünk kötetlen irodalmi tevékenységeket. Fejlesszük a kreativitást, fantáziát, gyermeki önkifejezést (bábozás, dramatizálás).
- Gesztusainkkal, mimikáinkkal, a szöveg hangsúlyozásával életszerűvé, élvezetessé tegyük a közölteket, ügyelve a helyes artikulációra a szép magyar beszédre. Ismertessük meg a gyerekeket a magyar nyelv gazdagságával, árnyaltságával (találós kérdések, közmondások, szólások, mesei fordulatok, kifejezések).
- Az életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókákkal, rigmusokkal, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeivel, meséivel –, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekkel irodalmi élményt nyújtunk.
- Az irodalmi anyagot gyakran ismételtessük, lehetőség szerint mozgással és énekkel kísérve.
- Kezdeményezzük, hogy otthon is rendszeresen verseljenek, meséljenek.

A mesék feldolgozása

Bábozás során

- Arra ösztönözzük a gyermeket, hogy gyakorolja, hogyan tud bánni hangjával.
- A visszahúzódozó gyermeket is motiváljuk bábbal, hogy „mögé” bújva megszólaljon.
- Ha a gyermek saját maga által kitalált szöveggel bábozik, fejlődik képzelete, kifejezőképessége, fantáziája.

Dramatizálás

- Cselekvésbe ágyazva mimikájukkal, kéz- és testgesztusaikkal összhangban gyakorolják a gyermekek a mondatszerkesztést, párbeszédes formát, fejlődik nyelvi emlékezetük.
- Szókincsük bővül az irodalmi alkotásokban megismert és jelentéstartalommal bíró szavakkal.
- Mese, vers, mondóka a nyelvtanilag helyes mondatok formálására, tiszta kiejtésre, kifejező előadásmódra ad lehetőséget.

Különleges alkalmakkor bábelőadással, mesefeldolgozások eljátszásával kedveskednek az óvónők, dajkák a gyermekeknek. Jeles napokra rendszeresen hívunk óvodánkba előadóművészeket (bűvész, zenész, színész stb.)

Óvodánkban hagyomány, hogy az óvodai évek alatt gyermekeinket színházba, színházi előadásra is elvisszük.

A vers-mese témakör tartalma:

Életkoruknak megfelelő tartalmú és hosszúságú népi mondókákból, rigmusokból, ritmikus zenei hatású, játékos versekből, névcsőfolókból, halandzsza szövegű kiolvasókból áll össze. Kezdetben olyan meséket választ az óvónő, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik (például lánc, állat, saját életéről szóló mesék).

Később hosszabb terjedelmű, bonyolultabb tartalmú mesékkal is megismertetjük őket (például tündér-, tan-, tréfás-, és műmesék illetve folytatásos mesék).

A fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában (például ölbeli játékok).

VI. 3. Anyanyelvi nevelés

Az emberi kapcsolatteremtés egyik legfontosabb eszköze a beszéd, a kommunikáció. Az élet mindennapjait, egészét áthatja a nyelvi-, illetve a metakommunikáció. Kapcsolatot teremtünk egymással, beszámolunk élményeinkről, tapasztalatainkról.

Az óvoda szerepe az anyanyelvi nevelésben kiemelt, hiszen az óvodáskor a legszenzitívabb időszaka a beszédfejlődésnek, mivel:

- ekkor fejlődik legintenzívebben a gyerek beszéde,
- egybeesik az ugrásszerű mentális és pszichés fejlődéssel,
- ellensúlyozható az otthoni hátrány,
- játékosan, nem didaktikusan fejleszthető,
- a gyerekek itt egymástól is tanulnak.

Családi élet mellett a másik fontos kommunikációs helyzet az óvodai közösségbe lépés pillanata, a befogadás, elfogadás ideje, ezt szolgálják elsősorban a halk, megnyugtató beszélgetések, ölbeli játékok, simogatók, lovagoltatók, apró mesék, versek, dalocskák. Szeretnénk az anyanyelv adta millió lehetőséget felvonultatva a gyermek bizalmába férközni, éreztetni vele, hogy befogadják és mégis „békénhagyják”, hogy jó játszani, együtt mesét hallgatni, mondókázni, énekelni, mindezt az óvó néni közelében, aki olyan „anyukaszagú”.

Célunk: A gyerekek már meglévő anyanyelvi képességeinek differenciált egyénre szabott fejlesztése; értelmi képességek fejlesztése; magyar- és más népek meséivel, klasszikus és kortárs szerzők verseivel irodalmi élmény nyújtása.

Feladataink:

- Megfelelő és elegendő alkalmat teremteni a beszélgetésekhez.
- A gyermeket mindig végighallgatni.
- Beszédhelyzeteket teremteni, játéksituációkat kialakítani, melyben az anyanyelvi képességek fejlesztése kap hangsúlyt.
- Kalauzolás a határtalan fantázia világába önmaguk szötte mesékkal, színes történetekkel.

Az anyanyelvi nevelés során különböző funkciókat fejlesztünk:

- a hangok, hangzók tiszta ejtését,
- összefüggő beszédet,
- aktív és passzív szókincset,
- beszédészlelést és értést (szó, mondat, szöveg).

Ezek elengedhetetlen feltételei a majdani írás és olvasás elsajátításának.

Egyéni beszélgetések alkalmával felmérjük az értelmi képességeket, a meglévő nyelvi tudást, beszédállapotot, hiányosságokat. A tapasztalatokat a logopédussal, fejlesztő pedagógussal megbeszéljük, esetleges korai fejlesztését javasoljuk.

A szókészlet felmérését tárgyak, személyek, jelenségek megneveztetésével végezzük.

A mondatfűzés, mondatalkotás képességét élménybeszámoló és történetmondás során mérjük fel. Az így szerzett ismeretek alapján egyénre szabva megtervezzük teendőinket.

Nem csak a helyes kiejtésre, mondatfűzésre ügyelünk, hanem a tempóra, beszédleghzésre, hangszínre, hangerőre, hanglejtésre, metakommunikációra is.

Törekszünk arra, hogy az óvoda összes dolgozójának beszéde mintaértékű, szemléletes legyen.

A gyermek minél több érthető, tagolt, érzelmeket kifejező, gazdag beszédet hall, annál több ösztönzést kap az önkifejezésre, mely jelentősen meghatározza a gyermekek egymás közti viszonyát is.

Az óvodai anyanyelvi-kommunikációs nevelés fő területei:

- beszédhallás (figyelem- emlékezet), beszédritmus fejlesztése,
- gondolkodás fejlesztése,
- beszédművelés (helyes ejtés)
- kommunikáció-fejlesztés (köszönés, bemutatkozás, megszólítás, szándéknyilvánítás, elbeszélés élmény ill. kép alapján, mesebefejezés, személyi adatok),
- illem (az óvodás gyermek érintkezési kultúrája, megjelenése).
- A beszédfejlesztéshez szükséges a motoros fejlesztés, téri relációk ismerete, kézdominancia kialakítása, ritmusérzék fejlesztése, hallásfejlesztés.
- A napi tevékenységekbe ágyazva anyanyelvi játékokat szervezünk pl.:

Kiscsoportban:

- légzéstechnikai gyakorlatok,
- fúvási gyakorlatok,
- ajak-és nyelvgyakorlatok (téri tájékozódás, irányok),
- hangutánzás.

Középső csoportban:

- akusztikus differenciálás (zörejek, hangok),
- szókincsbővítés,
- rövid és hosszú hangzók elkülönítése,
- ritmusfejlesztés,
- hallási figyelem, emlékezet fejlesztése,
- dominancia kialakulásának elősegítése.

Képek, modellek, élőlények, tárgyak megnevezése, felsorolása közben a passzív szókincs felszínre kerül. A problémás hangzókat megismételtetjük érzelmileg közel álló szavakkal, a kritikus hang szerepel a szóban, elöl- hátul- középen.

Nagycsoportban:

- hangfelismerés,
- ellentétpárok és szinonimagyűjtés,
- mondatalkotás, mondatfűzés történetmesélés közben,
- egy kitalált mese, történet bevezető mondat utáni folytatása,
- találós kérdések, szólások, szófordulatok használata,
- hangsorok analízise (szótagra, hangokra bontás),
- számlálás, ritmus (szótagszámmal megegyező számú, pl. kopogás)
- barkochba

Az anyanyelvi nevelés komplex módon érvényesül a nevelési folyamatban. Folyamatos kommunikáció segítségével alapozzuk meg a jó kapcsolatot gyermek és felnőtt között.

Gondozás közben:

- a gyermek megfogalmazza szükségleteit, bátran segítséget kér,
- megérti a hozzáfűzött közléseket, kéréseket.

A szabad játékban kialakuló társas kapcsolatok fejlesztik a beszédet. A szerepvállalás, utánzás során gyakorolják a gyerekek az odaillő hanglejtést, mimikát. Olyan szituációkat teremtünk (irányított játék), melyben a gyermek megfigyel, felfedez, új ismereteket szerez, gondolkodik, mindenről beszélhet, kérdéseire választ kap. A gyermek is megválaszolja a hozzá intézett kérdéseket, a gyerekek párbeszédet folytatnak, alkalmazzák a kérdést, felszólítást, kijelentést.

Munka közben:

- szókincsük bővül (eszközök, szerszámok, edények, műveletek elnevezésének tanulása, gyakorlása),
- beszédkapcsolatok alakulnak az együttműködés alapjaként,
- az információkat megértik a gyerekek.

Tanulás során a komplex nevelési helyzetekben:

- szókincsbővítés (eszközök, műveletek elnevezésének tanulása, gyakorlása),
- ok-okozati viszonyok, összefüggések kifejezése szóban,
- kerek, egész mondatokban történő kommunikáció,
- összefüggő beszédre törekvés (élmények, tapasztalatok felidézésével),
- problémamegoldó tevékenység során párbeszédhelyzetek kialakítása.

VI. 4. A külső világ tevékeny megismerése

Az óvoda komplex foglalkozások, játékos tevékenységek segítségével szeretné egységben megmutatni és érzékelteni a gyerekeknek mindazt, ami a valóságban is teljes egységben érzékelhető. Lehetőség szerint a külső világ tevékeny megismerését, -mely az óvodapedagógus feladata spontán és szervezett formában-összekötjük a vizuális neveléssel, az ének-zenével, ábrázolással, matematikai ismeretekkel, ill. az irodalmi neveléssel.

A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre építünk. A természet szeretetére kívánunk nevelni, természet közeli élettel, példát mutatva a gyermekek számára. Azt erősítjük bennük, hogy mennyire összefügg minden egymással és milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából, vagyis a természet – társadalom – ember egymástól függő, egymást feltételező, egymást kiegészítő fogalmak. Mindez már óvodáskorban is megérthető, megérezhető.

Már az óvodában fel lehet és fel kell készítenünk a gyermeket arra, hogy társadalomban élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk; és amelyben különböző vélemények, értékítéletek lehetnek egymás mellett. A tolerancia, mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak tiszteletben tartása arra neveli a gyermeket, hogy képesek legyenek elfogadni másokat (ide tartozik az idősebbek, felnőttek, társak tisztelete és elfogadása is).

Célunk:

- A gyermekek szerezzenek ismereteket, tapasztalatokat, közvetlen és tágabb környezetükről, emberekről, növényekről, állatokról, természeti jelenségekről.
- Alapvető összefüggéseket értsenek meg.

- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedésformák megalapozása, olyan képességek tudatos fejlesztése, melyek elősegítik a természetes és az ember által épített, környezettel – az ott lévő értékekkel – való harmonikus kapcsolatuk, a környezeti problémák iránti érzékenyséjük, a helyes értékrendszer, a természet-, és a környezetbarát magatartás alapjainak megteremtését.

Feladataink:

- Tudatosan törekszünk arra, hogy minél több tapasztalatot és élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükből (érdeklődés felkeltése, fenntartása, elmélyítése).
- A gyermekekkel felfedeztetni a környezetüket, eközben olyan tapasztalatok birtokába jutnak, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét.
- A gyermek rávezetése a természetben végbemenő egyszerű változások okaira, összefüggések felismertetése.
- A gyermek meglévő ismereteire alapozva, lehetőséget adunk, hogy az alkalmi és folyamatos megfigyelés, gyűjtés, szimulációs játék, egyszerű kísérlet alkalmával minél több érzékszerv bevonásával tapasztalhasson.
- A gyermekek közvetlen környezetében lévő világ értékeinek megismertetése, megszerettetése. A természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása.
- A gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességének fejlődését segítő pedagógiai attitűd érvényesítése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezni a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
- A fejlesztési folyamatban figyelmet fordítunk a gyermekek egyéni fejlődésének ütemére, a differenciálás tudatos érvényesítésére; kérdéseikre mindig életkoruknak megfelelő, de mégis tudományos megalapozottságú választ kapjanak.
- Személyes példaadással, a cselekvés, a szemlélet és a szóbeli közlés egysége, amellyel viselkedési mintát nyújtunk a gyerekeknek.
- Megfelelő, elegendő alkalmat teremteni a beszélgetésekhez. Beszédhelyzeteket teremteni, játéksituációkat kialakítani.
- Amennyiben migráns, etnikai kisebbségekhez tartozó vagy más nemzetiségű gyerekek kerülnek felvételre, -elfogadható határokon belül-lehetőséget biztosítunk számukra az önazonosság megőrzésére, ápolására, erősítésére, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmére (mindennapi életük, szokásaik, jeles napjaik megismertetésével, bemutatásával, pozitív viszonyrendszer kialakításával és mintaadással).

A társadalmi és természeti környezet megismerésének anyaga: család, közlekedési eszközök, ünnepeink- szokásaink, színek, természetes- és épített környezetünk, foglalkozások, állatok, évszakok és jellemzőik, növények, testünk.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítézőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete. A matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése szintén komplex formában, a gyermekek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára épülve a **játékkal összefonódva** valósul meg.

A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Érdeklődéssel fordul a matematikai információk felé. Óvodai nevelésünk ezekre a korai tapasztalatokra épít. A különféle tevékenységek végzése, a gyermekek folyamatos cselekedtetése rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése (mennyiségi és térbeli viszonyok, formák, megismerő képességek:érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás, stb. fejlesztése.).

A komplex foglalkozások alkalmat adnak arra, hogy a korábban mozaikszerűen megszerzett benyomásokat rendszerezzük, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítsük, a spontán tanultakat rögzítsük. Bármilyen gyakori is a játékban és egyéb tevékenységekben szerzett, belső érdeklődésből fakadó tanulás, a gyermek negyedik életéve után egyre gyakrabban igényli és képes is kisebb-nagyobb csoportban, az óvodapedagógus által irányított formában a mélyebb és sokoldalúbb összefüggések feltárására. Nagycsoportra a matematikai nevelés némileg önállósul. Az óvodapedagógus és a társak jelenléte mozgósítja a gyermek tanulási teljesítményét, tudását, viselkedésének és magatartásának tartalékait.

Célunk:

- A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, lehetőség szerint természeti környezetben, a gyermek igényeihez, ötleteihez alkalmazkodva.
- A logikus gondolkodás megalapozása.
- Az iskoláskor elejére a gyermekekben alakuljon ki pozitív kapcsolat a matematikával. Szívesen számlálgasson, lelje örömét a problémahelyzetek megoldásában.

Feladataink:

- Az érdeklődés felkeltése, valamint olyan szituációk, megteremtése, eszközök biztosítása, melyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére, az adódó lehetőségek felismerésére és kihasználására. A tevékenységek szervezeti formáinak biztosítása (utánzásos, spontán játékos tapasztalatszerzés, óvodapedagógus által irányított megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés, felfedezés; gyakorlati problémafelvetés és feladatmegoldás, a gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok, cselekvéses tanulás).
- Az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzésének elősegítése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátíttatása.
- A feldolgozandó anyag többszöri gyakorlása, ismétlése, hogy lehetőségük legyen elmélyedni az adott témában. Sikerélmény biztosítása, illetve életkorhoz mért feladatok, ill. tevékenységek nyújtása (megfelelő hely, idő, kísérletezgetés, többszöri nekifutás, gyakorlás biztosítása).

A matematikai nevelés anyaga:

Halmazok, relációk és geometria témakörök feldolgozása.

VI. 5. Mozgás

Az alapelvekkel összhangban különös figyelem kerül a mindennapos mozgás tervezésére, megszervezésére, biztosítására!

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a hely-és helyzetváltoztató természetes mozgások, finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal segítünk elő. Ezzel biztosítjuk a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását. A torna, irányított és spontán mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását, (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) és hatással vannak testi képességeire (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés). Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához. Kedvezően hatnak a kondicionálási képességekre, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait. A mozgás spontán vagy szervezett formában mindennapos tevékenység.

A komplex testmozgások hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére (a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás).

Célunk:

- Az egészség megőrzése, megóvása.
- A cselekvési kultúra sokoldalú fejlesztése.
- A mozgásigény felkeltése és kielégítése.
- A személyiség pozitív akarati tényezőinek alakítása.

Feladataink:

- A gyermeki szervezet sokoldalú arányos fejlesztése.
- A motoros képességek fejlesztése, ezen belül a
  - a.) kondíciós képességek (erő, gyorsaság, állóképesség)
  - b.)koordinációs képességek (téri tájékozódási képesség, kinesztétikus differenciáló képesség, finommotorika egyensúlyérzék, ritmustartás-képesség)
  - c.) mozgékonyág, hajlékonyság fejlesztése
- a vázizomzat erősítése
- a helyes testtartás kialakítása
- a mozgás és játékigény természetes gyakorlatokkal történő kielégítése.

A mozgás keretei az óvodában:

- 1.) Mindennapi mozgás (teremben vagy szabad levegőn).
- 2.) Szervezett tervezett mozgás foglalkozások (eszközökkel és eszközök nélkül)
- 3.) Tervezett vagy spontán megvalósuló finommotorikai fejlesztés komplex foglalkozások keretén belül vagy a játékban
- 4.) Szabad játék az udvaron /rossz idő esetén a tornaszobában/
- 5.) Egyéb mozgáslehetőségek

	Kis-csoport	Középső csoport	Nagy-csoport	Vegyes csoport
1.) Mindennapos mozgás Helye: csoportszoba, tornaterem, az óvoda betonos udvara, az óvoda füves udvara, ovi foci pálya Tartalom: -zenés -tánc -mozgásos játékok - klasszikus felépítésű	Naponta a gyermek-csoport igénye szerint játékos, utánzó formában	Naponta a gyermek-csoport igénye szerint játékos, utánzó forma + határozott utasítással	Naponta a gyermek-csoport igénye szerint határozott utasítással	Naponta a gyermek-csoport igénye szerint játékos utánzó forma + határozott utasítás
2.) Mozgás foglalkozások Helye: csoportszoba, tornaszoba, az óvoda betonos udvara, az óvoda füves udvara, ovi foci pálya	Heti 1 x 15-20 perc	Heti 1 x 20-30 perc	Heti akár 2 x 30-45 perc	Heti akár 2 x 15-35 perc

Bár a foglalkozások középpontjában a mozgásos játék áll, természetesen a klasszikus alapfelépítést (bemelegítés: járás, futásgyakorlatok, gimnasztikai gyakorlatok; főrés: játék, sor és váltóversenyek, ügyességi feladatok; levezető rész: járásgyakorlatok, légzőgyakorlatok, autogén tréning) alkalmazzuk az egészség megóvása érdekében.

A testnevelés foglalkozások anyagát főként „Dr. Tótszöllősyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában” című könyvét felhasználva állítjuk össze.

3.) Tervezett vagy spontán megvalósuló finommotorikai fejlesztés komplex foglalkozások keretén belül vagy a játékban.

Az idegrendszer felel: - az izomtónusért

- a mozgások dinamikájáért
- a mozgások megtervezéséért

Mindez a nagymozgások gyakorlása révén tökéletesedik; fejlődik a finommotorika, ami visszahat az idegrendszeri pályák épülésére. Állandó kölcsönhatásban és fejlődésben vannak. -

-Finommotorika fejlesztése

-Tapintás fejlesztése

-Lazító, ügyesítő kéztorna

4.) Szabad játék az udvaron (rossz idő esetén a tornaszobában vagy csoportszobában).

Napirendünk alkalmat ad a hosszú spontán mozgásos játékok „kiéléséhez” a szabad levegőn. Sajnos az otthoni életforma (sok egyhelyben ülés-tévézés, számítógépezés) zárt helyiségben korlátozza a gyermekek mozgásigényének a megvalósulását. Óvodánk udvara kisebb részben betonos, nagyobb részben füves. A betonos udvaron felügyelet mellett lehet lábbal hajtós motoron „közlekedni”, rollerezni, futóbiciklizni. A különböző mászóak változatos

lehetőségeket biztosítanak a függeszkedésre, egyensúlyozásra, mászásra. Többféle hintánk (lengőhinta, libikóka, fészekhinta, forgóhinta) főként a mozgás-összerendezettséget, koordinációs képességeket, egyensúlyérzékletet fejleszt. A homokozóban nyáron lehetőséget biztosítunk a gyerekeknek a mezítlábazásra (talpboltozat fejlesztés, taktilis ingerek finomodása), sarazásra (várépítés). A „labdavalogató-torony” segít a mozgás-összerendezettség elérésében, a labdaelkapásban. Sportjátékok játszására is alkalmas eszközeink vannak: pl. focikapu, különböző labdák. Rendelkezünk műfüves ovifoci pályával. A nyári élet jelentősen különbözik a megszokottól. Sajnos az UVB sugárzás miatt sokszor felcserélődik a napirend. Délelőtt a vizes-nedves fű, 10 órai után az erős napsugárzás kényszerít bennünket az óvoda épületébe. A tornaszobánk igényes és változatos eszközeit gyakran használjuk fel ezekben az időszakokban.

- WESCO felszerelésből akadálypályákat építünk
- AYRES –eszközök szabad használata- felügyelet fokozott!
- Bordásfal, padok segítségével csúszda, mászóka „helyettesítés”.
- Egyensúlyfejlesztő játékokkal: (gólyaláb, elefántláb, go go roller, gördeszka)
- Futó, fogó és sorversenyek karikával, bottal (pl. Mókusok, ki a házból).

5.) Egyéb mozgáslehetőségek

- Heti 2 alkalommal a Komárom-Bábolna Többcélú Kistérségi Társulás gyógytestnevelője foglalkozik az orvos és a védőnő által kiszűrt gyermekekkel.
- Hetente több alkalommal a csoportoknak lehetősége van a só-terápiás szobát (tornaszoba) igénybe venni, szabad mozgásos játékok spontán végzésére.
- Ünnepekhez kapcsolódó ügyességi vetélkedők, sorversenyek szervezése (pl. gyermeknap, Húsvét, Sportnap, Farsang)
- Ovifoci heti 2 alkalommal az ovifoci-pályán, ha időjárás engedi.
- Táncházt (pl. a Szent György napi vásár)
- Mozgásra épülő mesedramatizáció vagy versdramatizáció
- Településünkön, lehetőség van a szánkózásra (pl. Tehenes domb)
- Rendszeres séták, kirándulások a kiserdőben, Concó parton, falusi sportpályán, játszótéren.

VI. 6. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai zenei nevelés a gyerekeket élményhez juttatja, megfigyelteti a környezet hangjait, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megszeretteti a gyerekekkel az éneklést, az énekes játékokat és a szép tiszta éneklésre szoktatja őket. A közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, az együtt éneklés örömét. A népdalok éneklése, a gyermek-néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik, mindez hozzájárul a gyermek személyiségének alakulásához. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Célját, feladatait és tartalmát tekintve szoros kapcsolatban áll a nevelés más területeivel is.

Az ének-zenei nevelés, mint művészeti nevelés, a dallam, ritmus, szöveg, tempó, dinamika, hangszín, a mozdulat és az ezekből eredő kifejezés szépségei az előadás és zenehallgatás esztétikai élményét adják. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását. A zenei tartalom fontos szerepet játszik a gyermek érzelmi életének kialakításában.

A zenei nevelés keretében fejlődnek a gyermek értelmi képességei is. A ritmusképző- és hallásfejlesztő gyakorlatok, a zenetanulás, a közös éneklés és játék, ezek gyakorlása és az

ismétlések, valamint a zenehallgatás lehetővé teszik a gyermek érzékelésének, észlelésének, figyelmének, emlékezetének, képzeletének és gondolkodásának fejlődését. Külön ki kell emelni a ritmusérzék értelemformáló szerepét.

Az énektanítás segítőtársa az anyanyelvi nevelésnek. Az éneklés nem lehet szép helyes szövegmondás nélkül, mely tagolt, értelmesen artikulált és hangsúlyozott beszédre szoktat.

A gyermekdalokat kísérő mozgások, a hangképző szervek intenzív működése szoros kapcsolatot mutatnak a testi nevelés területével.

Célunk:

- A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlés formálása.
- A zene megszerettetése.
- Nemzeti, népi kultúránk megőrzése a népi mondókákon, dalos játékokon keresztül.
- Zeneértő, zenekedvelő emberek nevelése, akik élvezni és értékelni tudják a zenét.
- Zenei élményekhez juttatás, hallhassanak élő zenét, illetve népi hangszerek hangját is megismerhessék.
- A közös éneklés örömeinek felfedeztetése és ebben való aktív részvétel.

Feladataink:

- A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése.
- A zenei érdeklődés felkeltése, fenntartása és fejlesztése.
- A gyermekekben a zenei anyanyelv megalapozása.
- A zenei képességek, készségek alakítása, fejlesztése.
- A folyamatos fejlesztő hatások megszervezése, gátlások feloldása.

A mindennapi tevékenységek része az ének, zene, énekes játék, gyermektánc, mely megvalósulhat:

- A gyermek által kezdeményezett, játékhoz kapcsolódó spontán éneklés (szerepjáték, gyurmázás, gyakorlójátékok, mozgásos játék közben, azt kiegészítve).
- Alkalmyszerű dalos játék, gyermek által kezdeményezve.
- Óvónő által tervezett, szervezett tevékenységek.

A zenei képességek fejlesztésének területei

1. Hallásfejlesztés:

- magas-mély hangok megkülönböztetése, kézzel való mutatása,
- halk-hangos közötti különbség érzékeltetése (saját hangjukon, csoport és tárgyak hangján),
- hangszínek felismerése zörejeken, hangszer hangján, egymás hangján,
- belső hallás fejlesztése dallambújtatással, dallamfelismeréssel, visszhangjátékkal,
- zenehallgatás óvónői vagy hangzó anyagról.

2. Ritmusérzék fejlesztése:

- egyenletes lüktetés érzékeltetése (tapssal, lépéssel, tánclépéssel, hangszerrel),
- dal, mondóka ritmusának kiemelése, visszatapsolása,
- dal, mondóka felismerése ritmusáról, a csoport fejlettségi szintjének megfelelően,
- gyors-lassú érzékeltetése beszéden, mondókán, dalon,
- tempóváltás jelre dalon belül,
- ütemhangsúly kiemelése tapssal, járással,
- ritmusmotívumok visszatapsolása, továbbadása társnak.

3. Éneklési készség fejlesztése:

- rövid, kis hangterjedelmű dalok tanítása,
- megfelelő hangmagasságon éneklés,
- gyenge hallású gyermekekre való odafigyelés,
- gyermekhang ápolása, fejlesztése.

4. Mozgáskultúra fejlesztése:

- a gyermek életkorának megfelelő művészi értékű anyag felhasználásával az ösztönös mozgásigény kielégítése, a harmonikus mozgás elősegítése;
- egyszerű, természetes, játékos mozdulatok, táncos formák, változatos térformák alkalmazása, mely alapja a mozgásra-táncra nevelésnek.

5. Gyermekhangszerek:

- egyszerű ütő-és egyéb hangszerekkel való ismerkedés: dob, csörgődob, cintányér, triangulum stb.

Az óvodai első zenei élmény az anya-gyermek kapcsolatot idézi, érzelmi biztonságot nyújt. (Ölbeli játékok, arcsimogatók, lovagoltatók, hintáztatók vagy éppen ujj-játékkal kísért mondókák dalok.) A gyermek figyelmét felkelti az újfajta inger, s ebből az élményből születik meg éneklési kedve. Kezdetben csak hallgatója a gyermek a naponta felcsendülő dalolásnak, majd többszöri hallás után bekapcsolódik a dalok éneklésébe is. A mondókákat és dalokat elsősorban az egyenletes lüktetést kiemelő játékos utánzó mozgásokkal kísérjük. Ennél a korosztálynál a zenehallgatás kiemelt fontosságú. Lehetőséget adunk arra, hogy alkotókedvüket kibontakoztatva szöveget (halandzsa) és dallamot alkothassanak.

A beszoktatás évét követően erősödik a gyerekek igénye a közös éneklésre. Feladatunk alkalmat, időt, helyet és megfelelő légkört biztosítani ahhoz, hogy önálló kezdeményezésükre játszassák az énekes játékokat csoportszobában és az udvaron. Az óvónő által szervezett éneklés, mondókázás kisebb csoportokban folyhat, így az esetleg passzív szemlélő is magáévá teheti a sokszor hallott dalt, mondókát. A ritmus és dallam mellett jelentőséget kap a szöveg, fejlődik a verbális értés. Alkalmat adunk zenei és verbális fantázia kibontakoztatására, mozgáselemek kitalálására, kipróbálására.

Fokozódik a gyerekek önálló kezdeményezésének száma, szívesen és sokszor játszanak énekes játékokat; figyelmük, kitartásuk egyre hosszabb idejűvé válik. A zenei fogalompárokat megértik, ügyesen kapcsolják össze azokat. A gyermekek énekes játéka részévé válik az óvoda ünnepeinek, emelik azok hangulatát, érzelmi töltést adnak.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek mindhárom korcsoportban életkoruknak megfelelő dallam- és hangzásvilágú zenei anyaggal ismerkedjenek meg, melynek alapját „Forrai Katalin: Ének az óvodában” című könyve szolgáltatja.

VI. 7. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Információink mintegy 80%-át látás útján szerezzük, vagyis a megismerés egyik fő forrása a vizualitás, ami sajátos látásnevelést, látástanulást jelent.

A gyerekek más-más esztétikai élményekkel érkezik. Az óvoda egyrészt kompenzáló szerepet tölt be, másrészt teljes megjelenésében alakítja az esztétikum iránti fogékonyságot. Az esztétikai nevelés szerves része a napi tevékenységnek (zene-irodalom-mozgás-vizualitás, természetismeret, stb.). Eközben érzelmek és gondolatok képződnek; tükrözik, gazdagítják a

gyermek lelki állapotát, értelmezhető képet adnak a pedagógusnak, melyeket más tapasztalatokkal kiegészítve fel tud használni a gyermek fejlesztésében.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A tárgyi világ megismerését, feldolgozását és újra alkotását teszi lehetővé a gyermek számára.

Célunk:

- A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi szabad önkifejezése.
- A gyermekek tér-forma és szín képzetének gazdagítása, szép iránti nyitottságuk, igényességük és esztétikai érzékenységük alakítása; rend és tisztaság iránti igényének formálása. Nevelő hatásának köszönhetően a gyerekek a szépet, az értékesebbet választják, igénylik, és teremtik meg; az esztétikus megóvására ösztönzi őket.
- A vizuális érzékelés, észlelés, emlékezet és képzelet, a vizuális gondolkozás pontosabbá, könnyebbé tétele, az intellektuális látás kialakítása.

Feladataink:

- Megfelelő feltételek biztosítása (változatos eszközök, hely, idő, légkör) az ábrázoló tevékenységekhez.
- Sík-és térbeli tájékozódás, finommozgások fejlesztése.
- Megfelelő minőségű és mennyiségű ingerek biztosítása, változatos témák adása és annak képi kifejezőképességének (tér-forma és szín) fejlesztése.
- Az eszközök biztonságos használatának megtanítása, melyek elérhető helyen vannak; a gyermek fejlettségi szintjét is figyelembe véve megfeleljenek minőségben, méretben, mennyiségben. Ezek fő szempontjai: egészség-, és balesetvédelmi szempontból biztonságosak, praktikusak és célszerűek, valamint esztétikusak legyenek.
- Különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival való megismertetés.
- Múzeumok, kiállítások látogatása, közös élmények (pl. népművészettel való ismerkedés, esztétikai benyomás) biztosítása
- Megteremteni az egyensúlyt a régi és a mai világ között, melynek értékmegőrző, értékteremtő, értékközvetítő szerepe van.
- A gyermeki alkotások értékelését a megerősítés, az ösztönzés, a buzdítás, a jó szándék jellemezze, mind az óvónőknél, dajkáknál, szülőknél egyaránt.
- A gyermeki alkotások a belső képek gazdagítására épülnek. Törekedjünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
- Segítsük a tudatos személyiség kibontakoztatását, melyben a gyermek nemcsak, mint „befogadó”, hanem, mint „alkotó” is részt vesz.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka az egész nap folyamán biztosított tevékenység. Minden csoportban már a beszoktatás ideje alatt megtanítjuk a gyerekeket, arra, hogy melyik asztalnál rajzolunk, gyurmázunk, festünk stb. Úgy alakítjuk ki a megfelelő helyet, hogy a máshol játszó, mozgó, szaladgáló gyerekek még véletlenül se tudjanak ráesni, meglökní a rajzasztalnál ülőket. A munkaasztalon is férjen el minden eszköz, és ne akadályozza a gyerekeket az alkotásban a zsúfoltság. Némi önálló próbálkozás után megmutatjuk egyenként, hogyan kell az eszközökkel bánni; jól rögzítjük az adott szokásokat és azok betartását mindenkor elvárjuk. Ez vezet ahhoz, hogy szívesen, baj nélkül tevékenykedjenek, és változatos módokon juthassanak el a megfelelő jártassági szintekre.

Megfelelő **léggör** biztosításával, olyan helyzeteket teremtünk, amelyben a gyermek szabadon ismerkedhet bármely eszközzel, azt bármikor előveheti, és addig tevékenykedhet, amíg kedve tartja. A szükséges idő megteremtése a kreativitás fejlődéséhez elengedhetetlen feltétel. De!, amit elkezdtünk, azt mindig be is fejezzük,- ha késleltetve is. Ezt a feladattudat kialakításában fontos tényezőnek ítéljük. Egy-egy új kezdeményezést több napon át is ébren tartunk, hiszen így nem csak jobban begyakorlódik egy technika, hanem valóban hozzájut mindenki, és ezalatt új ötletek, variációk is születhetnek.

A csoportszoba, folyosó dekorálásában a gyermeki munkák esztétikus elhelyezése szükséges. Az elkészült gyerekmunkák a faliújságon megtekinthetők. Az óvodai környezetet a tagoltság, az egyszerűség és a tágasság jellemzi. Fontos, a természetes anyagok, plasztikus felületek jelenléte.

Az óvodánkban a művészetek segítségét is igénybe vesszük a vizuális látásmód kialakításában. Műalkotásokkal, népművészeti elemekkel/díszítő motívumokkal, melyek fejlesztik a ritmusérzéklet, a geometrikus látásmódot, a vizuális logikát, valamint elősegítik a szabálytudat kialakulását; szerepet játszik a fegyelem, önfegyelem alakításában/, díszítőtechnikai fogásokkal /szövés, fonás, varrás, nemezelés, textilfestés, egyszerű hímzések/, egyes népi hagyományokhoz kapcsolódó tárgyi elemekkel, eszközökkel ismerkedhetnek meg a gyerekek. Ezek alapját képezik az igényes emberi élet megteremtésének, elősegítik kultúránk megismerését, és ezzel a nemzeti tudat kialakítását. Jeles ünnepekre a gyermekek saját maguk által készített ajándékokkal örvendeztetik meg szüleiket, szeretteiket. Ezáltal átélhetik az ajándékozás örömeit. Emellett rendszeresen látogatjuk óvodásainkkal a helyi kiállításokat. Ugyanez vonatkozik a más kultúrából érkező gyerekekre is, nekik lehetőséget adunk saját kultúrájuk bemutatására.

A **tervezésnél** figyelembe vesszük a csoport, a gyermekek életkorát, előzetes tapasztalatait, és képességeit. Ez alapján tűzzük ki a fejlesztés céljait, feladatait, a megvalósítás módszereit. Mindennapi játék közbeni tevékenység mellett egy héten egyszer tudatosan vagy a gyerekek igényeihez mérten több alkalommal, irányított mikrocsoportos vagy frontális tevékenységet is szervezünk. A vizuális tevékenységek tervezésénél az évszakok, ünnepek, természeti jelenségek adják alapját a témaválasztásnak.

A vizuális tevékenységek által felgyorsul a megfigyelési, és a gondolkodási folyamatok; egyre pontosabbá válik az analízis és szintetizálás képesség, fejlődik a tudatos szemmozgás, a vizuális időrendiség-ritmus-helyzet-memória, az alaklátás-alakállandóság, a tapasztalati észlelés.

Ezek kialakításában segítjük a gyerekeket változatos technikák alkalmazásával például:

- játékok vízzel-homokkal
- rajzolás: ceruzával, zsírkrétával, tollal
- festés: ujjal, tenyérrel, hengerrel, ecsettel, szivaccsal, fogkefével (fröcskölés), szívószállal (fújás), fonállal mindenféle felületre: üveg, karton, hullámpapír, fa, stb.
- nyomdázás: zöldségekkel, dugóval, falevéllal, textilanyagokkal, szivaccsal
- mintázás: gyurmával, só-liszttel, agyaggal, tésztával
- egyéb technikák: tépés, vágás, ragasztás, mozaikkészítés, terménykép-készítése, fonalkép-fonaltechnikák alkalmazása, papírhajtogatás, karcolás, díszítés, varrás, gyöngyfűzés, szövés, fonás, bábkészítés, csipkeszurka, tárgyalakítás hengerekből, dobozokból, stb. .

VI. 8. Munka jellegű tevékenységek

A munka az ember számára természet adta szükségszerűség, a személyiségfejlesztés fontos eszköze, az életre való nevelés fontos része; a szülői házzal közös odafigyelés (azonos követelmények), szoktatás, nevelés eredménye, amely az óvodában a játékból bontakozik ki. A munka a gyermek számára játék, általában a felnőtt munkájának utánzása, aki a gyermek előtt modellként áll, meghatározója lehet későbbi életében munkához való viszonyának. A játékban megtalálhatóak a munkára nevelés elemei (munkafolyamatok és mozdulatok utánzása, játékszerek gondozása), a két terület szorosan összefonódik.

A munka célra irányuló tevékenység, mely többnyire külső irányításra folyik, a gyermekektől pedig belső figyelmet, kötelességvállalást, és annak teljesítését igényli. A munkára nevelés az óvodában a szocializáló része, mert minden formája közösségért végzett tevékenység; a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság, kötelesség teljesítése) alakításának fontos lehetősége. A szívesen végzett sokféle munka, ill. tevékenység révén és a pszichoszociális érés eredményeként pozitív érzelmekkel fordul a munka felé; akkor nevelő értékű, ha a gyermek felismeri a munka és a végeredmény közötti összefüggést.

A munkára nevelés napi rendszerességgel nyomon követhető, automatikusan kapcsolódik a különböző tevékenységi formákhoz, nevelési területekhez. Tervezése tudatos pedagógiai szervezést, gyermekkel való együttműködést és folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Célunk:

- A gyermekek mindennapi munkálkodásuk során egyre több információhoz és pontosabb tapasztalatok birtokába jussanak az őket körülvevő tárgyi világról, az egyes eszközök célszerű használatáról, speciális ismereteket szerezzenek környezetükről.
- Kialakuljanak a munkához szükséges készségek (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság, önértékelés, türelem, kivárás), amelyek lehetővé teszik számukra önmaguk önálló ellátását, valamint társaikkal kapcsolatos alapszintű munkafolyamatok elvégzését.
- A munka megszerettetése, saját és mások munkájának elismerése és megbecsülése, valamint arra törekszünk, hogy a munkavégzés örömforrás legyen.

Feladatunk:

- Megteremteni a **bizalom**, a **megértés**, a követelményeket támasztó segítség **összhangját**, és a gyermekek közötti együttműködés feltételeit. Az óvónő a gyermekek fejlettségétől függően, fokozatosan és differenciáltan alakítsa ki a követelményeket. A munkafeladatokkal történő megbízás mindig sugallja a gyermekek számára, hogy az óvónő megbízik benne, és képesnek tartja a feladat elvégzésére.
- Biztosítani kell a munkavégzéshez szükséges eszközt, időt, helyet, lehetőséget, légkört.
- A gyermekek számára mintát kell adni a helyes munkavégzés elsajátításához.
- A gyermekeknek legyen lehetőségük, hogy életkorukhoz és képességeikhez mérten maguk végezzenek el minden olyan munkát, amelyre egészségük károsodása nélkül képesek.
- Mindig vegyük észre a munka eredményét, dicsérrettel készítsük a gyermekeket a feladatok elvégzésére, hogy **a munka önként- örömmel és szívesen- végzett aktív tevékenységgé válhasson.**

Óvodában végzett munkaformák:

Önkiszolgálás: Olyan gyermeki tevékenység, amely a saját személy körüli feladatok ellátását jelenti. Felnőtt segítségével ismerkednek az önkiszolgálás folyamataival, sorrendjével. Ha kialakítjuk a gyermekben az önmagával szembeni igényességet, környezetéhez is így viszonyul majd.

Az önkiszolgálás területei:

- testápolás: a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozottságát, tisztasági igényük kialakulását szolgálja. Kötelességteljesítésre szoktat, megtapasztalhatja egy folyamat munkafázisainak egymásra épülését.
- étkezés: az étkezés megszervezését és a kultúrált étkezési szokások elsajátítását szolgálja.
- öltözködés: a rendezett külső megjelenés és a ruházat rendben tartására, óvására való nevelést szolgálja.

Környezet rendjének megőrzése

Mindazon gyermeki tevékenység, amely a gyermekeket közvetlenül körbevevő környezet általuk is megvalósítható rendjének megőrzésére irányul (pl. játékok elrakása, teremrendezés, ágyigazítás, udvaron a tisztaság megőrzése, stb.), hogy a rendezett környezet váljon igényükké. Hangsúlyos szerepe van a közösségépítésben, a társas kapcsolatok formálásában, együttműködésre, egymás kiegészítésére készítet; remek lehetőséget kínál a differenciált tevékenységre. Az egyéni képességekhez mért feladatok elvégzése a gyermekek számára óriási sikerélmény forrása, önbizalom-növelő hatású.

Alkalomszerű munka

Apró megbízás jellegű tevékenység, amely a napi élet során folyamatosan jelentkezhet. (Főként a visszahúzódóbb gyerekek számára jó lehetőség). A feladat elvégzése önbizalmat ad, a dicséret pedig motiváló hatású. Célja, hogy a feladat elvégzéshez szükséges önállóság kialakuljon, erősödjön.

Közösségért végzett munka- naposi munka:

Közösségi megbízatás, szoros velejárója a csoport életének. A naposság feladattudatot feltételez, figyelem-összpontosítást igényel. A naposi munkát középső csoportban vezetjük be (szabadon vállalt) és fokozatosan bővítjük. Elsősorban az étkezéseknél, később az eszközök előkészítésénél kap igen fontos szerepet. Közben lehetősége van a gyermeknek önmaga kipróbálására, környezetének megismerésére, az együttműködésre.

Elősegíti a közösségi szellem, illetve tudat kialakulását, a mások iránt érzett felelősség, toleráns viselkedés alapjainak lerakását emellett versenyhelyzetet is teremti.

Növénygondozás:

Ez a tevékenység már önmagában is szemléletesen, tapasztalatok nyújtásával erősíti az élő és élettelen környezet iránti felelősséget, ennek során megéli, hogy környezetére hatással van.

VI. 9. Tanulás

A **tanulás színtere** óvodás korban a **játék**, mely a gyermek legfőbb tevékenysége. Az óvodás gyermek a körülötte lévő világot a játék által ismeri meg. Az óvodai élet minden pillanata alkalmas arra, hogy a gyermek tanuljon, ez jelentős részben utánpótlásos, spontán tevékenység, amely a teljes **személyiség fejlesztését, fejlődését** támogatja.

A játékon belül a motoros, a szociális, és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg.

A napi és heti tevékenységek tervezésénél a **komplexitás** megteremtését alapvető feladatunknak tekintjük. Minden gyermek a világot teljességében érzékeli, észleli és éli meg, ezért az óvodai tanulásnak is ez az alapja. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. A komplex tevékenységek rendszerén keresztül jut el a gyerek ahhoz, ami számára a világból megismerhető, befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent.

A módszereket a gyermekek lelkiállapotához, kíváncsiságához, érdeklődéséhez, más forrásból szerzett tudásához, életkorához és a feldolgozandó anyaghoz igazítva, a gyermek kompetenciáinak hatékony fejlesztésének megfelelően, a játékoságot szem előtt tartva választjuk meg. A kiválasztásánál figyelembe vesszük a játék, verselés-mesélés, anyanyelvi nevelés, külső világ tevékeny megismerése, mozgás, ének-zene, rajzolás, munka jellegű tevékenységekben megvalósuló tanulás kínálta lehetőségeket. A képességek megfelelő fejlesztését nemcsak a kiválasztott módszerekben látjuk, hanem az életkori sajátosságainak megfelelő segédanyagok alkalmazásában, használatában is. A gyermekeket segítjük a közvetlen tapasztalatszerzésben, fejlesztjük gondolkodásukat, szépérzéküket, tudatos cselekvésüket. **Arra törekszünk, hogy minden gyermek naponta kapjon pozitív megerősítést, konkrétan, személyre szabottan, egyéni dicsérettel; felkeltsük a tudás és a tanulás iránti vágyát**, melyekkel az iskolakezdéshez szükséges jártasságok, készségek megalapozását szolgáljuk

Célunk: Az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, melyben az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire, érdeklődésére és az életkori sajátosságaira.

Feladataink:

-A gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére, életkori sajátosságaira építve, változatos játékos tevékenységek biztosítása; készségek, képességek, kreativitás fejlesztése (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás-alkotóképesség) mely által lehetőség nyílik a gyermeki felfedezésekre, rácsodálkozásra, cselekvő aktivitásra.

-A képzelet és kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

-A már megszerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése és gyakorlása.

-Egyéni képességeknek megfelelő differenciált fejlesztés, segítő, támogató pedagógusi magatartás, saját teljesítőképességének megismertetése.

- A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását. Hibázásait, tévesztéseit a nevelési folyamat részeként megértést segítő módon korrigáljuk.

-A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése a gyermek aktuális fizikai, érzelmi állapotát figyelembe véve.

- Anyanyelv (kifejezőkészség) fejlesztése

- A gyermek önálló gondolkodásának, kezdeményezésének és ötleteinek támogatása, melyhez változatos eszközöket biztosítunk.

-A rendelkezésünkre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat céljainknak megfelelően, de kritikusan használjuk.

A tanulás lehetséges típusa óvodánkban:

- A kötetlenség, melyben az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a gyermek fejlődéséhez szükséges differenciált tevékenykedtetés feltételrendszerét.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek folyamatos motivációval, melynek alapelve a játékosság, az élményt adó oldott légkörben való cselekvéses tanulás.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzásos, minta-és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- spontán játékos tapasztalatszerzés (tárgyak, anyagok tulajdonságai, természeti jelenségek).
- játékos, cselekvéses tanulás;(tevékenységek által)
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés (folyamatos az óvodai életben).
- óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés (pl.: piac látogatás, állatkerti séta, növények és állatok életjelenségei, természeti jelenségek megfigyelése, anyagok tulajdonságai, érzelmek-hangulatok megjelenése; szín, ritmus, formák, hangok, ízek, illatok).
- gyakorlati problémamegoldás, önálló felfedezés lehetősége, gyakorlása (játékban, munkában, tanulásban).

➤ Az utánzásos, minta-és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása

A kisgyermekkor tanulás alapja a játékbeli utánzás, amely a mindennapi életében, játékában állandóan jelen van.

A felnőttek, a kortársak tevékenységének megfigyelésével, utánzásával probléma megoldási stratégiákat, magatartásformákat sajátíthat el a gyermek, hiszen számára ez az egyszerűbb tanulási forma, mint a magyarázatokat megérteni és a szerint cselekedni.

Tervezőmunkánkban, pedagógiai tevékenységünkben megjelenik a felnőttek és társak által közvetített pozitív példa. Tudatosan reflektálunk a tervezett hatások eredményességére.

➤ Spontán játékos tapasztalatszerzés – Játékos cselekvéses tanulás

A gyakorlás szintén lehet egyfajta tanulás. Az óvodáskorú gyermekek közismerten a játékukba építik be élményeiket, tapasztalataikat – gyakorolva ezzel- meglévő és alakuló képességeiket. A cselekvéshez kötött ismeretszerzéshez megfelelő eszközöket és szakszerű útmutatást biztosítunk.

A tevékenységhez kapcsolódó gyakorlásnak néhány változata:

- *Ismétlő.* Indítékai: az ismétlés öröme, a végrehajtás ritmusának öröme, a tevékenység végzésének könnyedség érzése, sikerélmény.
- *Alkalmazó.* Előfordulásai: az elemi ismeretek alkalmazása segítségével, alkalmazás önállóan, új –illetve bonyolultabb helyzetben.
- *Komplex.* A korábbi elemi ismeretekhez és készségekhez kapcsolódó új tapasztalatok beépítése gyakorlással, az új ötletekhez kapcsolódó korábbi képességek felhasználása, újszerű gyakorlása, önálló felfedezés lehetősége, gyakorlása

➤ A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés

A kisgyermek környezetéből szerzett benyomásai, tapasztalatai megértését, a kérdéseire adott válaszok segítik. A társas kapcsolatok megértésében, saját énképének kialakításában, tisztázásában a gyermeki kérdések nagyon fontosak.

A kérdések legtöbbször játék közben, beszélgetések és megfigyelések eredményeként fogalmazódnak meg. A kérdésekben a gyermeknek a bizalma is kifejeződik a kérdezett iránt. Válaszaink közben rendkívül fontos a kapcsolat megőrzése és elmélyítése.

Ennek érdekében:

- A válaszok a gyermek fejlettségével és igényével megegyezzenek.
- A gyermek érezze kérdései iránti őszinte érdeklődésünket.
- Figyeljünk válaszaink megértésére.
- A derűs légkör bátorítólag hasson. (Ne nevéssük ki sohasem!)

➤ **Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés**

Lehet spontán és irányított játékhoz kapcsolt tanulási forma, mint információforrás serkentője a játéknak, a világban való tájékozódásnak, mely fejleszti a személyiséget. A megfigyeléssel nyert tapasztalatok, fokozatosan bővítik a gyermek, világról szerzett benyomásait. Több tényezőtől függ a megfigyelés képességének fejlődése, fejlesztése. Ezek mindegyikének helyet kell adni az óvoda mindennapi életében. A gyermekek sokat és szívesen szemlélődnek. Ezért a megfigyeléshez szükséges:

- A nyugodt, biztonságos tanulási körülmények (elég idő, hely).
- A tárgyaknak, ingereknek a gyermek közelében kell lenniük.
- Párhuzamosan végezhető tevékenységi helyszínek biztosítása a szabad választás lehetőségével.
- Az óvónő megerősítése a megértésben.
- A megfigyelt tárgyak, ingerek, jelenségek folyamatos visszacsatolására.

➤ **Gyakorlati problémamegoldás.**

Mindennapi élet és a különböző játékfajták során gyakran előfordulhat problémamegoldásra váró szituáció. A tanulási formának lehet kiegészítője (része), ugyanakkor önálló tanulási formaként is szerepelhet a problémamegoldás, melyben néha szükség van az óvodapedagógus segítségére, ugyanakkor ezek a helyzetek kívánják meg a legtöbb önállóságot és a legnagyobb erőfeszítést a gyermektől. A kreatív gondolkodás fejlődését már ebben a korban el kell kezdeni, a megfelelő önállóság megteremtését, sikerélmény elérésének lehetőségét meg kell adni a gyermeknek, hogy a későbbiekben is legyen kedve a további tevékenykedésre.

Számtalan szándékosan teremtett tanulási szituációban teremthetünk problémahelyzetet, s eközben probléma megoldási stratégiákat építünk ki, hozzájárulva a gyermeki önállóság, aktivitás és az önbizalom fejlődéséhez is. Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakítunk ki.

Fejlesztés

Az óvónők az óvodába lépéskor felméri a gyermek képességeit (értelmi, mozgás, szociális stb.) Az életkori és egyéni sajátosságaikhoz igazítjuk a fejlesztést, differenciált feladatadással. Nevelésünk fontos elve az egyéni értékek felszínre hozása, mely érdekében alkalmazzuk a differenciált értékelést, a pozitív megerősítést, a felzárkóztatást és a kompenzálást az esélyegyenlőség megteremtése érdekében. Terveinkhez kapcsolódó reflexióinkban az eredmények és sikertelenségek okát feltárjuk, ezek alapján megfogalmazzuk a következő időszak pedagógia tennivalóit.

Figyelmet fordítunk a tehetséggondozásra.

VI. 10. Óvodai ünnepek és megemlékezések

„Az ünnep az élet rangja, felsőbb értelme.”
(Márai Sándor)

A hagyományőrzést, a népi kultúránk ápolását fontos feladatnak tekintjük programunkban. Az ünnepek és a néphagyományőrzés az óvodában igen szorosan összekapcsolódik. A népszokások általában az egyházi ünnepekhez és az évszakok változásaihoz kapcsolódnak. A magyar népszokásokban jeles napként tartjuk számon azokat az ismert ünnepeket, melyeket az óvodában is megünnepelünk és az őszi, téli, tavaszi, nyári napforduló köré csoportosulnak. Nem lehet minden néphagyományt vagy népszokást újraéleszteni, feleleveníteni az óvodában, hiszen ezen szokások gyakran nem a gyermekek, hanem a felnőttek életének szimbólumait hordozzák. Célunk megismertetni és megszerettetni a népi hagyományainkat a mondókákon, népi rigmusokon, verseken, népi gyermekjátékokon keresztül. Azt ünnepeljük, ami közel áll a gyermekekhez, aminek érzelmi töltése az ünnep lényegét érezteti. Olyan élményt jelent a gyermek számára, ami a szülőföldre, a környezethez való kötődést segíti elő. Az ünnep lényege az azt megelőző készülődés, ami rengeteg tevékenységre, ötletek kidolgozására, önálló elképzelések megvalósítására ad lehetőséget az óvodában. Az előkészületeket maga az otthoni ünneplés teszi teljessé (kivétel Márton nap, Gergely-járás, Szent György nap).

Néhány ünnep arra is alkalmas, hogy az óvoda a szélesebb nyilvánosság számára is megmutatkozzon (Márton nap, Szent György nap, évzáró, ballagás). Igyekszünk lehetővé tenni, hogy a nyílt rendezvényeken együtt ünnepelhessenek a szülők gyermekeikkel.

Óvodánkban működő Hagyományőrző Munkacsoport feladata megszervezni az óvodai ünnepeinket, megemlékezéseinket. Minden rendezvényünk előtt közösen megbeszéljük javaslataikat az óvó nénikkel, figyelembe véve az óvodánkba járó gyermekek életkori sajátosságait.

Az óvodai élet hagyományos ünnepei

Anyák napja, Évzáró, Ballagás: A gyermekek életkorának megfelelően, a csoport sajátosságait figyelembe véve szervezzük meg ezeket az ünnepeket. Gyermekehét: Több napon át közösen ünnepel óvodánk, ahol szervezett, színvonalas, érdekes programokkal szórakoztatjuk a gyerekeket. Fontos, hogy minden gyermek számára felszabadult, örömteli ünnepet, játékot jelentsen.

Gyermekek születésnapjai: Minden csoportban más-más hagyományai vannak ennek a szép ünnepnek. Rövid, bensőséges, kellemes percek ezek, melyek hatása hosszú időn át megmarad a gyermekekben.

Néphagyományhoz kapcsolódó ünnepek

Magyar Nép dal - Magyar Népmese napja: lehetőség szerint közösen ünnepeljük az óvoda tornaszobájában.

Kukorica hét: Régi szokások felelevenítése csoportonként a gyermekek életkorát figyelembe véve, például kukoricából, csuhéból, csutkából való alkotás, kukorica pattogtatás, morzsolás, versek, mondókák, játékok tanulása.

Szent Márton ünnep: az őszi időszak lezárása. Óvodánk a szülők bevonásával közösen ünnepel, mely rendezvényre mindenki a saját korosztályának megfelelő vers, dal és mondókaanyaggal készül.

Mikulás: csoportokon belül tartott ünnep, melyre hosszabb időn keresztül készülünk.

Adventi időszak – Karácsonyvárás: Az Adventi időszakban együtt, családi hangulatban várjuk az ünnepet, a gyermekek életkorát figyelembe véve ünnepséggel ajándékozunk meg a családokat vagy adventi játszóházat tartunk.

Farsang a jókedv, derű és a nagy közös öröm időszaka. Korcsoportonként változik, hogy ki milyen formában tartja télűző bálját.

Gergely-járás: Az iskolával közösen szervezett ünnep, nagycsoportos gyermekeink iskolába hívogatója.

Szent György nap: A leghíresebb magyar jeles napok közé tartozó ünnep. A tavaszkezdet szimbóluma, mely óvodánk legnagyobb rendezvénye. E napon a szülők bevonásával igazi vásári hangulatot varázsolunk óvodánk udvarára.

Húsvét napját minden csoportban ünnepi előkészület előzi meg, majd e nap szokásaihoz kapcsolódó közös játékok szervezésével tesszük még örömtelibbé a várakozás idejét.

Nemzeti ünnepeink

Október 6.: a nagycsoportosok, középső- és vegyes csoport gyermekei kísétálhatnak az óvoda falán elhelyezett Kossuth táblához, és a Magyarok Parkjában lévő Arad táblához.

Október 23.: a nagycsoportosok, középső- és vegyes csoport gyermekei kísétálhatnak a kopjafához.

Március 15.: a legszebb nemzeti ünnepünk, amely kiválóan alkalmas arra, hogy gyermekeinkben a nemzeti tudatot, a hazafiasság érzését erősítsük. Az ezt megelőző hetekben a gyerekek csoportjaikban ünnepi versekkel, mondókákkal, dalokkal várják a közös óvodai megemlékezést, melynek keretében kísétálunk a Szikszay-Mansbart Emlékműhöz.

Június 4.: a nagycsoportosok, középső- és vegyes csoport gyermekei kísétálhatnak a Magyarok parkjába.

Helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek

A község rendezvényein való részvétel felkérés alapján történik. Például Idősek napja, Költészet Napja, Mátyás-napi Tavaszváró Néptáncfesztivál, Semmelweis-nap, Anyatejes Világnap, Nagyigmándi Nap.

Óvoda nevét jelképező logó: Rendezvényeken, kirándulásokon, közös óvodai ünnepeken a logó használatát szorgalmazzuk.

VI.11. Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

Egészséges életmód alakítása:

- Ismeri a helyes testápolás, táplálkozás, önkiszolgálás, étkezés, öltözködés szabályait és ezeket tudja önállóan alkalmazni. Igényévé és szokásává válik a rendszeres, gondos tisztálkodás, kialakul az önmaga iránti igényesség.
- Önállóan, helyesen tud kezét mosni.
- Önállóan tudja használni a WC-t.
- Önállóan tud fogat mosni, a fogápoló szereket rendben tartja.
- Önállóan szükség szerint tudja használni a papírzsebkendőt.
- Megfelelő sorrendben önállóan tud öltözködni és vetkőzni.
- Ruháit gondosan összehajtja, szekrényében rendet tart.
- Esztétikusan terít.
- Kulturáltan étkezik, evés közben halkán beszélget.
- Helyesen használja az evőeszközöket.
- Segít a környezet tisztán tartásában, a rendteremtésben.

- Belső igényévé válik a mozgás.
- Tud cipőt kötni.
- Segíti társait, amennyiben azok segítségre szorulnak.

Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

- Ragaszkodik az óvodájához, társaihoz, a csoportban dolgozó felnőttekhez.
- Tud helyesen és udvariasan viselkedni, szabályokat betartani.
- Képes figyelmesen meghallgatni társait és a felnőtteket.
- Szívesen segít társainak és a felnőtteknek.
- Együttműködési képessége kialakult.
- Konfliktushelyzetekben társaival próbál megoldást keresni, kompromisszumot kötni.
- Kialakult a környezetükben élők iránti érdeklődésük.
- Elfogadja és tolerálja a másságot.
- Szociálisan éretté válik az iskolakezdésre.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- Nő az emlékezet időtartama, terjedelme.
- Egyszerűbb problémákat felismer és megold.
- Megjelenik az elemi fogalmi gondolkodás.
- Segítséggel javítja tévedését, ellenőrzi saját tevékenységét.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél. Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek), végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- Életkorának megfelelő önértékeléssel rendelkezik.

Játék

- Képesé válik a játékszabályok betartására.
- Le tud mondani egy-egy kedves játékszeréről.
- Tud önállóan kezdeményezni játékokat, szerepeket kiosztani.
- Tud kooperálni társaival.
- Képes a szerepjátékokhoz kapcsolódva építeni, szerelni, szerkeszteni.
- Képes beleképzelik magát különböző élethelyzetekbe.
- Képesek legyenek játékhelyzetekben újra alkotni a felnőttek tevékenységeit.
- Tud uralkodni az érzelmein, kudarctűrő képességgel bír.

Verselés, mesélés

- A mondóka- és verstanulás során a pontos szövegmondásra törekednek a gyermekek.
- Bátran használják mindennapi beszédükben a magyar népmesék jellemző mesei fordulatait, kifejezéseit.
- Képes fegyelmetten ülni, figyelmét fenntartani a kívánt ideig.
- Tudjanak önállóan elmondani rövidebb, hosszabb lélegzetvételű történeteket, meséket, verseket, kiszámolókat, mondókákat.

Anyanyelvi nevelés

- Figyelmesen és nyugodtan tudja végig hallgatni az óvónő és egymás beszédét.

- Képes bonyolultabb mondat szerkezetek megfogalmazására, összefüggő, folyamatos beszédre.
- Képes aktívan használni a tapasztalata során bővült szókincset.
- Szívesen verseljenek, meséljenek
- Képesek legyenek a beszélt szó, a szöveg értésére.

Külső világ tevékeny megismerése-környezeti nevelés:

- Tudjanak eligazodni közvetlen természeti és társadalmi környezetükben, óvják-védjék a környezetükben előforduló állatokat, növényeket, vigyázzanak környezetünk rendjére és tisztaságára.
- Ismerjék a szelektív hulladékgyűjtés, az újra hasznosítás fontosságát, váljon szokásukká a környezettudatos magatartás. Ismerjék fel az ok-okozati összefüggéseket.
- Tudják kifejezni érthetően a környezetükben szerzett tapasztalataikat, élményeiket.
- Ismerjék meg saját magukkal kapcsolatos fontosabb dolgokat: nevük, lakáscím, szülők foglalkozása, születési dátum.
- Tudják megkülönböztetni az élőlények nagy csoportjait, főként azokat az állatokat, növényeket, amelyek közvetlen környezetünkben előfordulnak (háziállatok, vadon élő állatok, az erdő növényei, a kert növényei).
- Legyenek tájékozottak az évszakok jellemzőivel, változásaival.
- Ismerjék fel a napszakokat, a színeket, testrészeket.
- Tudják alkalmazni a viselkedési és illemszabályokat a környezetükben lévő intézményekben.
- Alakuljon bennük a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, családi és tárgyi kultúra értékeinek szeretete és védelme.
- Ismerjék a közlekedés alapvető szabályait, és tudják azt alkalmazni. Udvariasan, előzékenyen viselkedjenek.

Matematikai nevelés:

- Elmondja, megfogalmazza saját gondolatait matematikai jellegű helyzetekről, problémákról.
- Halmazok témakörben:
  - Tud összehasonlítani becsléssel és párosítással, csoportosítani tulajdonságok szerint.
  - Ismeri a tőszámneveket 1-20-ig.
  - Tud számlépcsőt alkotni; halmazokat képezni, bontani és egyesíteni, valamint tulajdonságait megváltoztatni adott szempontok alapján.
- Relációk témakörében:
  - Tudja követni a balról-jobbra való haladási irányt.
  - Ismeri és tudja alkalmazni a matematikában ismert kifejezések jelentését.
  - Képes elemek rendezésére adott és saját szempontok alapján. Ismeri a sorszámneveket 1-20-ig.
  - Tud sorozatokat alkotni, valamint három elemű változó sorok képzésére és folytatására is képes.
  - Képes mennyiségek összehasonlítására becsléssel és összeméréssel, valamint tájékozódni térben és síkban.
- Geometria témakörében:
  - Ismeri az egyszerű geometriai formákat, szimmetrikus alakzatokat, képes felidézni néhány jellemző tulajdonságukat.
  - Legyen tapasztalata térfogatok és területek illetve hosszúságok mérésében különféle egységekkel.

Mozgás:

- Képes 10-20 mp-ig megállni egy lábon.
- 2-3 egyszerű összekapcsolt gimnasztikai gyakorlatot utasításra elvégez.
- Különbséget tud tenni a mozgás dinamikája között.
- Ismeri és alkalmazza az ütemtartásos járást, futást.
- Tisztában van a főbb irányokkal, és egész testével tájékozódik a térben.
- Tud egyenes és görbe vonalon járni előre, hátra és oldalra.
- Betartja az egyéni, csoportos, sor- és váltóversenyek szabályait.
- Állórajtból 20-30 métert futnak.
- Tud labdát vezetni és 1-2 méterről elkapni.
- 6-8 lépés nekifutással képesek akadályt átugrani (30-40 cm). Ugrásukat a talajéréskor fékezni tudják.
- Kialakult a kéz- és láb dominanciája.
- Tud apró gyöngyöt felfűzni.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

- Életkorának és képességeinek megfelelő számú mondókát, gyermek-és népdalt, dalos játékot ismerjen.
- Felismeri és magabiztosan használja a halk-hangos, magas-mély hangokat, lassú-gyors tempót illetve tud dallamot bújtatni.
- Ritmusvisszhangot, egyenletes lüktetést, dalok ritmusát el tudja tapsolni.
- Többféle hangszer hangját, nevét ismeri.
- Tud másokkal egyszerre csoportosan énekelni, azonos tempóban.
- Magabiztosan felismeri a zörejangokat és környezet hangjait.
- Örömmel és szívesen játsszon dalos játékokat és hallgasson zenét.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

- Ismerik, és biztonságosan használják az ábrázolás alapvető eszközeit, anyagait és technikáit.
- Ismerjek néhány népi kézműves technikát, népi használati eszközt.
- Kézmozgásuk lehetővé teszi az egyre aprólékosabb, precízebb mozdulatokat kívánó feladatok elvégzését.
- Alkotásukra, emberábrázolásukra részletező formagazdagság jellemző.
- Építésben, téralakításban ötletesek, együtt tudnak működni. Ismerik a síkbeli és térbeli viszonyokat.
- A színeket ismerik, kedvenc színeiket alkalmazzák.
- Képalakításban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, megfigyeléseiket, elképzeléseiket.
- Esztétikai érzékük alakul, észreveszik a szépet a természetben és környezetükben egyaránt. A rajzolás, a mintázás, a kézimunka fantáziájuk, kreativitásuk kifejezési eszközévé válik.
- Saját és közösen készített kompozíciókról, műalkotásokról beszélnek, véleményt nyilvánítanak.

Munka jellegű tevékenységek:

- Szívesen dolgozik önállóan és közösen is, örömmel teljesíti kötelességeit.
- A megkezdett munkát kérés nélkül befejezi. Felelősséget érez a vállalt feladatért, amelyet akkor is elvégez, ha nehézséget jelent, vagy érdeklődését már nem köti le.
- Feladattudata kialakult.
- Örül az elvégzett feladatnak, képes kijavítani hibáit.
- A naposi munkát magabiztosan, igényesen, készségszinten végzi.
- Önként ajánlkozik egyéni megbízatások teljesítésére.

- Bátorítja, segíti társait és a kisebbeket.
- Örömmel, kitartóan tevékenykedik az udvaron, a csoportszobában.
- Szívesen készíti a játékához kiegészítő elemeket, ajándékokat ünnepekre.
- **Tanulás:**
- Képes a szándékos figyelemre, kitartóbb lesz.
- Képes a problémamegoldó, kreatív gondolkodásra,
- Tud együttműködni társaival és a felnőttekkel, a szabályokat betartja.
- Aktívan részt vesz a tanulási folyamatban (kutat, felfedez, kérdez, megállapítást tesz)
- Megszerzett tapasztalatait alkalmazni képes.
- Rendelkezik a tanuláshoz szükséges készségekkel, képességekkel, akaratilag tulajdonságokkal, (önállóság, feladattudat, kitartás, monotónia tűrés, ítélőképesség).
- A gyermek belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodából iskolássá szocializálódik.

VII. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

„Ha az akadályozott gyermeknek nem segítünk abban, hogy a képességeit kibontakoztassa, az egyéni tragédia. Tragédia neki és családjának. De, ha a tehetséges gyermeknek nem segítünk abban, hogy képességeit kibontakoztassa, az már társadalmi tragédia.” (Gallagher)

Cél: A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek fejlesztése és együttnevelése során a gyermekek közötti különbségeket társaikkal elfogadtassuk, és az ezekből adódó előnyöket és hátrányokat megismertessük, valamint felismerjük a szakszerű fejlesztés lehetőségeit és alkalmazzuk azokat nevelő, fejlesztő és oktató munkánkban.

Az általános pedagógiai célrendszer figyelembevételével határozzuk meg az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat.

Az intézmény vezetése és az érintett pedagógusok információkkal rendelkezzenek minden gyermek szociális helyzetéről.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek az aki:

- 1.) Különleges bánásmódot igénylő:
  - A.)- Sajátos nevelési igényű (SNI)
  - B.)- Beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő (BTMN)
  - C.)- Kiemelten tehetséges.
- 2.) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű.

1.A

Sajátos nevelési igényű az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Az SNI-s gyermek joga: hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai és gyógypedagógiai ellátásban részesüljön, attól kezdődően, hogy igényjogosultságát a szakértői bizottság megállapította.

Az SNI gyermek fejlesztéséhez gyógypedagógiai ellátás szükséges. Óvodánk pedagógusai között nincs gyógypedagógiai végzettségű szakember. Az esetleges ellátáshoz a Pedagógiai Szakszolgálat szolgáltatását, utazó gyógypedagógiai hálózatot, a Pápay József Általános Iskola gyógypedagógusait tudjuk igénybe venni.

Az SNI-s gyermekeket nem a közösségből kitaszítva, hanem megfelelő szakember (illetve pedagógiai asszisztens segítségével) biztosításával közösségi keretek között, differenciált tevékenységek által kezdeményezett fejlesztőjátékokkal fejleszthetjük legeredményesebben (de ehhez plussz szakember jelenléte szükséges). A szakértői véleményben meghatározott gyakorisággal fejlesztését gyógypedagógus látja el.

A fejlesztés feltételei:

- a szakértői bizottság által megállapított integráció lehetősége (fogyatékoságtól függően),
- elfogadó, inkluzív gyermekközösség,

- az óvodapedagógusok pozitív viszonyulása az integrációhoz.

Cél: A Pedagógiai Programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek. A SNI gyerekek egyénre szabott differenciált fejlesztésben részesüljenek, fejlesztésük a számukra megfelelő területen valósuljon meg.

Feladataink.

- Az SNI-s gyermek terhelhetőségénél figyelembe kell venni a sérülés jellegét, adott fizikai állapotát.
- A pedagógus tevékenysége során annyi segítséget adjon a gyermeknek, hogy képes legyen az önálló cselekvésre.
- Tudatosítsa a csoportban dolgozó dajkával, hogy kommunikációja, bánásmódja, viselkedése modell értékű.
- A hatékonyság, szakszerűség, eredményesség érdekében a gyógypedagógus, segítő szakember működjön együtt az óvónővel, hosszabb távú fejlesztési tervekkel járul hozzá a gyermekek fejlesztéséhez.
- Az óvónő tájékozódása az adott sérülés típusáról.
- A gyermekközösség és az érintett gyermek együttélésének megszervezése, irányítása.
- Bizonyos eszközök beszerzése a fejlesztéshez.

1.B.

Beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő gyermek, az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői vélemény alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A BTMN-es gyerekek fejlődésének elősegítésére óvodánkban fejlesztőpedagógusi megsegítést biztosítunk.

Cél: a BTMN küzdő gyerekek szakszerű fejlesztése kiscsoportos foglalkoztatási formában, egyénre szabva, differenciáltan, fejlesztőpedagógiai megsegítéssel.

A fejlesztő pedagógus kompetenciaköre ezek alapján a következő:

- normál intelligenciaövezetbe tartozó gyerekekkel foglalkozik teljesítményszavar esetén;
- diagnosztikus tevékenysége csak a képzési során elsajátított tesztek felvételére és értékelésére terjed ki;
- diagnosztikus és terápiás kompetenciakörét meghaladó esetekben speciális szakemberhez köteles irányítani a gyermeket;
- tevékenységét más szakemberekkel (óvodapedagógus, logopédus, pszichológus stb.) összehangoltan végzi;
- fejlesztő foglalkozások szakmai minőségéért felelős.
- A fejlesztésben érintett gyermekek esetében az értékelés a szakvélemény előírásainak megfelelően történik.

Feladataink:

- fejlesztőpedagógus biztosítása,
- az óvodapedagógus és a fejlesztőpedagógus együttműködése,
- az óvodapedagógusok javaslatára a Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján egyéni fejlesztési terv alapján a gyermek fejlesztése,
- kontroll vizsgálatok megszervezése.

1.C

Kiemelten tehetséges gyermek, az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A tehetségek felismerésének első intézménye az óvoda, ahova a gyermek jár, ahol elsőként jutnak felszínre különleges készségei, adottságai, képességei. Óvodánk, óvodapedagógusainak gyermekismerete, szakértő megfigyelései, meglátásai teszik lehetővé a tehetségek felismerését és azt követően további fejlődésének ösztönzését, segítségét.

Cél: a tehetségek felismerése, az óvodapedagógus és a szülők együttműködése során a tehetség kibontakozásának támogatása.

Feladataink:

- Harmonikus óvodai légkör megteremtése, ahol biztosított a lehetőség a kreativitás kibontakoztatásához.
- Képesség kibontakoztatásához szükséges eszközök biztosítása (könyvek, játékok, ceruzák stb.).
- Modellnyújtás (hobby, közös élmények a gyerekekkel).
- A gyermekek támogatása, ösztönzése.
- A tehetség, tehetségcsírák megmutatkozásához és kibontakozásához lehetőségek biztosítása.

2.)Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

Hátrányos helyzetű gyermek az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította. Ezen belül:

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján -megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű:

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki az előző bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban.

VIII. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Cél: a családi körülmények és a szociális helyzet miatti hátrányok enyhítése pedagógiai és egyéb eszközökkel. Nyugodt, harmonikus biztonságot adó óvodai környezet megteremtése, ahol természetessé válik a gyermekek közötti eltérő személyiség és szükségleteiknek megfelelő támogatásban részesülnék.

Szociálisan hátrányos helyzetű lehet: az a gyermek, aki tartósan vagy gyakran beteg, sokat hiányzik az óvodából, több gyerekes családban él, egyedülálló szülő neveli vagy teljes családban él, de életszínvonala az óvoda szülői körének átlaga alatt van.

Szociálisan hátrányos helyzet adódhat a családi mikrokörnyezet gondjaiból, társas viszonyokból.

Feladataink:

- A gyermek és körülményeinek megismerése, folyamatos nyomon követése
- Testi fejlődésének szemmel tartása, környezetéhez fűződő társas viszonyainak megfigyelése.
- Megállapítani, hogy képességeinek kibontakoztatását elsősorban mi akadályozza.
- A lemaradás mértékének és minőségének meghatározása.
- A gyermek érdeklődésének, képességének megfelelő közös út keresése, amely a gyermeket segíti.
- Tolerancia, segítőkészség kialakítása a gyermekek és a felnőttek között.
- Praktikus ismeretek elsajátítása, egészséges életmódra nevelés.
- Pozitív szociális szokások kialakítása és segítése.
- Anyagi támogatás kiaknázása.
- Sportolási lehetőségek biztosítása.
- Óvodai rendezvényeken, kirándulásokon való részvétel biztosítása az óvoda anyagi lehetőségeihez mérten.

Szociális hátrányok enyhítését segítik:

- Családlátogatás, szülői konzultáció és az óvodapedagógussal való kapcsolattartás.
- Szülőknek tartott előadások.
- Rendszeres egészségügyi felügyelet.
- Szülői közösség segítségnyújtása a rászorulóknak, amely lehet tárgyi, szociális vagy anyagi segítség.
- A gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal való együttműködés és segítségnyújtás.
- A szülők anyagi terheinek csökkentése érdekében tájékoztatás a lehetőségeikről.
- Amennyiben biztosított számunkra, intézményünkben óvodai szociális segítő is hátrányokat enyhítő szerepet tölt be. Főbb tevékenység formái óvodánkban a csoportban végzett munka, közösségi munka illetve igény szerint szülők részére tartott tanácsadás.

IX. A gyerekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A gyerekek védelme során –nemhez, nemzetiséghez, etnikai csoporthoz való tartozás, lelkiismereti, vallási és politikai meggyőződés, származás, vagyoni helyzet, cselekvőképesség hiánya vagy korlátozottsága miatt, valamint a gyermekvédelmi gondozásba vétel alapján-tilos a gyerekek bármilyen hátrányos megkülönböztetése.

Cél:

- Korai segítségnyújtás, hogy alkalmas időben, és módon biztosított legyen a megfelelő, helyzethez igazított nevelés.
- Az SNI-s gyerekek-amennyiben állapotuk lehetővé teszi - kortársaikkal közösen, a szükséges többletsegítséget megkapva vegyenek részt az óvodai nevelés folyamatában.

Feladataink:

- szociális hátrányok kompenzálása: mélyebb együttműködés a szülőkkel, a gyermekjóléti szolgálattal, a fenntartóval, az iskolával, civil szervezetekkel (személyes kapcsolatok kialakítása, egyénre szabott beszoktatás biztosítása, rendszeres napi/heti tájékoztatás; egyéni beszélgetések gyermekneveléssel kapcsolatos, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, a család erőforrásainak feltárása céljából)
- a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek számára speciális ellátás biztosítása
- intézményi kapacitások fejlesztése: óvodai dolgozók felkészültségének javítása (továbbképzések, belső kommunikáció javítása; hatékony, teljesíthető munkamegosztás kialakítása)
- egészségügyi, szociális szolgáltatások és az óvoda szakmai együttműködésének megteremtése
- a gyerekek sikerességének biztosítása
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek részére biztosítjuk, hogy az óvoda anyagi vonzatú egyéb rendezvényein is részt vehessenek
- logopédus, gyógytestnevelő, fejlesztő pedagógus biztosítása
- külső szakemberek bevonása, hogy minden gyermek egyenlő esélyekkel kezdje meg iskolai tanulmányait
- társadalmi (csoporthelyi) tolerancia fejlesztése, diszkrimináció tilalma.

X. A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁLÁSA, TERVEZÉSE

Gyermekeink fejlődését folyamatosan nyomon követjük, írásban dokumentáljuk, melyről a szülőt folyamatosan tájékoztatjuk. Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-mozgásfejlődését félévenként méri és a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat rögzíti.

Az óvodapedagógus számára alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán, gyermeki ötletekre, tapasztalatokra.

A rövid időszakot átfogó tervezés lehetővé teszi olyan nevelési alaphelyzet kialakulását, amiben a gyermek és az óvodapedagógus aktív egymásra hatása képes a nevelési, tervezési folyamatot befolyásolni. A tervezésnél nem az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt. Kevesebbet, de azt alaposabban, többoldalú tapasztalatszerzés és tevékenykedtetés segítségével tervezzük meg.

A dokumentálás formái:

- Az óvoda éves munkaterve
- A nevelőmunka dokumentálásának legfőbb eszköze a csoportnapló.
- Az egy csoportban dolgozó óvodapedagógusok nevelési terve.
- A csoportban dolgozó óvodapedagógusok nevelési évre, gyermekcsoportra tervezett egymásra épülő tevékenységi terve és annak megvalósulása.
- Nyári időszak tervezése

A gyermeki fejlődés figyelemmel kísérése

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek adottságainak és képességeinek megismerését és fejlesztését, fejlődésük nyomon követését, különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Mindezek a jóváhagyott Pedagógiai Program alapján készülnek és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhetők meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az intézményben folyó nevelési-oktatási munka alapjaként, a személyiségfejlesztés céljából, a gyermekek adottságainak, képességeinek megismerésére vonatkozó mérési rendszer működik, melynek gyakorlatban való működését Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex prevenciós óvodai program (Kudarccal az iskolában) című könyv alapján állítottuk össze.

A gyermekek értékelése a szülő felé e dokumentumban elfogadott, közös alapelvek és követelmények (értékelési rendszer) alapján folyik.

A csoportok pedagógusai folyamatosan figyelemmel kísérik a gyermekek tevékenységeit, fejlődését. A szempontsor szerinti megfigyeléseket a mindennapi életben, folyamatosan célszerű megfigyelni. A fejlődési ütem lemaradása esetén az óvodapedagógusnak lehetősége van arra, hogy a gyermekeket a játéktevékenységükbe beépítve egyénileg fejlesszék. A nagyobb lemaradást mutató gyermekeket a Pedagógiai Szakszolgálathoz vagy speciális szakemberekhez irányítjuk.

A személyiséglapok kitöltésével, a fejlődés mérő lapok vezetésével a problémák korai felismerésére ad lehetőséget. A felsorolt eszközök, módszerek tudatos alkalmazásával és az erre épülő rész-képességek folyamatos fejlesztésével az iskolára kellőképpen felkészíthetjük óvodásainkat.

A fejlődést nyomonkövető dokumentáció tartalma

A fejlődést nyomonkövető dokumentációhoz tartozik a gyermekek óvodába érkezésekor, a családlátogatáskor a **Személyiséglap** kitöltése.

A szülővel való kapcsolattartás feljegyzései tapasztalatok, megállapítások adatlap.

A gyermek fejlődését elősegítő intézkedése vezetése a nyelvi kifejezőkészség, szociális, értelmi, mozgásfejlettség (nagy- és finommozgások), gondolkodás, látás-hallás vizsgálat.

A szakértői vélemények és különféle vélemények, a gyermekek dokumentumai.

A gyermekek mérésére évente két alkalommal kerül sor, melynek eredményeit a szülők felé az óvodapedagógus fogadóórák alkalmával megbeszéli, tájékoztatást adnak.

Ha szükséges a gyermek fejlődése érdekében szakértői vizsálatra küldjük. A gyermekeket csoporton belül és kiscsoportos foglalkozás keretében fejlesztőpedagógiai megsegítéssel is fejlesztjük. Az egyéni fejlesztési terveknek megfelelően történik az értékelés, amely a gyermek fejlődési lapján nyomon követhető.

A gyermeki teljesítményeket folyamatosan követjük, dokumentáljuk, elemezzük. Az értékelés, fejlődés, fejlesztés eredményeiről, változásairól folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket, az óvodavezetőt. A csoporton belüli fejlesztést a csoportnaplóban dokumentáljuk.

Az intézmény a dokumentumokat felhasználja a erősségei és fejlesztési területei meghatározásában.

XI. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN

„A gyermekekről hozott döntésekben mindig a gyermek érdekeit kell elsősorban figyelembe venni „

(New York – i egyezmény cikkelye)

A nevelőtestület minden tagjának **alapvető feladata** a családok tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése és ezzel együttesen a gyermek iránti felelősség ébrentartása; tapintatos, személyes kapcsolat kialakítása azokkal a családokkal, akik segítséget kérnek, vagy látszólag segítségre szorulnak.

A gyermekvédelmi munkát a humánus, segítőkészség, a megértés és a támaszkodás jelenti. Fő céljának a prevenciót tekintjük, amely során szeretnénk megakadályozni a veszélyeztetett státusz kialakulását.

A kedvezőtlen szociális, gazdasági, családi és intézményi hatások az értékek és a normaválság, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültség és csökken a feszültségtűrő képesség, ami a családi otthonokban érezteti hatását és leggyakrabban a gyerekeken vezetődik le. A fentiek káros hatása megjelenik az óvodában is, a gyermekek teljesítmény-, magatartás-, és kapcsolat-zavarainak formájában. Az intézmény vezetése és érintett pedagógusa információkkal rendelkezik minden gyermek szociális helyzetéről.

Az óvodai gyermekvédelem az egyik legfontosabb **jelzőrendszer**, hiszen a gyermekek minden problémája (éhsége, agresszivitása, szorongása, hiányzások stb.) itt érzékelhetők először.

A **társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, az esélyegyenlőség** megteremtése érdekében tudni kell arról, hogy kit kell **támogatni**, kinek van joga igénybe venni a különféle szociális kedvezményeket. Ha bármelyik az alul felsoroltakból teljesül, akkor az adott személy valószínűleg hátrányos helyzetű családi háttérből érkezik.

A hátrányos helyzet kialakulásának lehetséges okai:

- A család megélhetési gondokkal küszködik (szegény, vagy nyomorban él, jövedelme főként segély, nyugdíj, nyugdíjszerű ellátás, Gyes, esetleg alkalmi munka után járó jövedelem).
- Nem megfelelő lakáskörülmények, (pl. kis alapterületű lakásban sokan laknak együtt, egészségtelen lakhatási körülmények, alapvető helyiségek hiánya, háztartási készülékek hiánya)
- A szülők iskolázatlansága: csak általános iskolát végeztek, vagy olyan érettségit nem igénylő szakképzettségük van, amivel szinte lehetetlen munkát találni.
- A gyermek családi környezetében lévő deviáns szocializációs ártalmak, (a közeli hozzátartozók például alkoholisták, drogfüggők, játékszenvedélyben szenvednek).

- Nem megfelelő családi állapot-nincs család, a gyerek állami gondozott, vagy a fiatal onnan került ki, egyszülős családban nevelkedik, a szülei elváltak, az egyik szülő meghalt, vagy éppen a családban több generáció, illetve távolabbi rokonok élnek együtt.
- A családban az egyik szülő beteg vagy fogyatékos, így fizikailag képtelen gyermekeit megfelelően ellátni, gondozni.

Hátrányos helyzetű gyermek: az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította, illetve aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján -megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű:

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki az előző bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban.

A veszélyeztetettség - olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. (1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról 5.§-a meghatározza)

A veszélyeztetettség kialakulásának lehetséges okai: szexuális zaklatás, szülői felügyelet hiánya vagy elhanyagoló szülői magatartás, éhezés nem megfelelő táplálkozás, hajléktalanság, rossz lakáskörülmények, indokolatlan hiányzás az óvodából, alacsony jövedelem, fizikai, pszichikai bántalmazás.

Az óvodavezető feladatai:

- Gondoskodik a gyermekvédelmi feladatok megszervezéséről, ellátásáról, irányításáról, a gyermekvédelmi felelős megbízásáról
- Megszervezi a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatát.
- Az óvodába járó gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatja a gyermekvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.
- Elősegíti a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyerekek óvodába kerülését.
- Veszélyeztetettség esetén a Gyermekjóléti-és Családsegítő Szolgálat tájékoztatása, hatósági eljárás kezdeményezése a gyermek veszélyeztettségére vonatkozóan

(Bántalmazás, súlyos elhanyagolás, súlyos veszélyeztető ok fennállása, a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén)

- Óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatok ellátása
- Étkezési kedvezmények meghatározása a törvényi jogszabályok és az önkormányzati rendeleteknek megfelelően.

Az óvodavezető kapcsolatát tart fenn:

A Fenntartó Szociális-és Gyámügyi előadójával.

- Együttműködik a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal, a Pedagógiai Szakszolgálattal.
- Az óvodához kapcsolódó szociális és egészségügyi hálózattal.

Óvodapedagógusok feladatai:

- Ismerjék meg a csoportjukba járó gyermekek szociális, szociokulturális családi hátterét családlátogatás alkalmával és szükség esetén környezettanulmányt végezzenek.
- Szakértelmükkel, tapasztalataikkal segítsék a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált nevelését, fejlesztését.
- A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, feltárása, megszüntetésében való részvétel. A pedagógusnak észlelnie kell a gyermekek viselkedésében, rendezettségében adódó változásokat, szükség esetén jelezni kell a gyermekvédelmi felelősnek.
- A gyermekek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.
- A rendszeres óvodálátogatást figyelemmel kíséri, szükség esetén jelezni a hiányzást az óvodavezetőnek.

A gyermekvédelmi munka koordinálását a gyermekvédelmi felelős látja el, aki a nevelőtestület tagja. Az intézmény vezetőjének megbízásából képviseli a gyermekvédelmi feladatokat szervezi, irányítja, és személyes részvételével elősegíti, ezen szempontok érvényesülését.

A csémi és csépi telephelyen az óvónők látják el a gyermekvédelmi feladatokat.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekeket.
- Intézkedik a gyermekek ellátásáról.
- Feljegyzi a családokkal kapcsolatos intézkedéseket, nyomon követi a gyermekek sorsát, az intézkedés eredményességét. A csoport óvónőit is bevonja a munkába.
- Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vételt vagy a megszüntetés okait.
- Segíti a csoportvezető óvónők felderítő tevékenységét (szükség esetén családlátogatást végez a csoportvezető óvónővel).
- Javaslatot tesz a segélyekre.
- Beszámolót készít a gyermekvédelmi munkáról.
- Rendszeres részvétel a Gyermekvédelmi és Családsegítő Szolgálat esetmegbeszélésein.

A gyermekvédelmi munka **hatékonyságát** az alábbiakkal **segíthetjük** elő óvodánkban:

- Gyermeki és szülői jogok ismertetése az óvodát kezdő szülők részére a szülői értekezleten.
- Szülői értekezletek, családlátogatások, nyílt napok, fogadóóra, óvodai rendezvények.

- Alkalmanként mentálhigiénés foglalkozások tartása.
- Közös kirándulások évente 1-2 alkalommal, munkadélutánok szervezése.

A családban való nevelés elősegítése a **veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése** érdekében az óvoda köteles **együttműködni**:

- - az óvoda orvosával, a védőnővel
- - Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal,
- - a gyámhivatallal,
- - Civil szervezetekkel.

A gyermekvédelem a pedagógiai munka fontos részterülete, mely megkívánja a folyamatos és egységes munkavégzést.

Jó gyermekvédelmi munkát csak olyan nevelési-oktatási intézmény képes végezni, amelyben a nevelés szelleme kedvező, ahol a nevelőközösség is segíteni akar – mert ez a céljuk.

Évről-évre kiemelt feladatnak tekintjük a gyermekvédelmet óvodánkban.

XII. AZ ÓVODÁINK KAPCSOLATAI

Óvodáinkban fontosnak tartjuk, hogy környezetünkkel együttműködjünk, jó és konstruktív kapcsolatot alakítsunk ki azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében, illetve a helyi közösségekkel a gyermekek fejlesztése és nevelése érdekében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező. Az intézmény partnereinek bevonásával történik meg az intézményi működés szempontjából kulcsfontosságú sikertényezők azonosítása. Ennek formái:

1. Az óvoda és a család

Az óvoda a családi neveléssel közösen, egymást kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. Az egymásra utaltság, az egymás kölcsönös segítése, a gyermekek nevelésében egyre inkább igényli az összefogást, az összedolgozást. A családdal való szoros együttműködés alapja a kölcsönös bizalom. A szülőknek tapasztalni kell, hogy nevelési elveit tiszteletben tartjuk.

A családokban esetlegesen végbement funkcióváltozások következtében egyre gyakrabban az óvodára hárul a fejlődésben történő lemaradások korrigálása, a családi nevelésben felmerülő hiányok pótlása.

Óvodáinkban igyekszünk körültekintően megszervezni a családokkal az együttműködés formáit. Fő célunk óvodáink tartalmi munkájának megismertetése és nem utolsósorban a szemléletformálás.

A kapcsolattartás formái:

- családlátogatás (információk gyűjtése)
- beszoktatás (jó arra, hogy a szülők megismerjék az óvodai élet szokásait)
- napi kapcsolattartás (a szülő tájékozódhat a gyermekével történt napi lényeges eseményekről)
- szülői értekezletek
- nyílt napok (mintaadás)
- fogadónapok

- szülőkkel együtt szervezett rendezvények, ünnepek, kirándulások.

Óvodáinkban a csoportokban választott szülői munkaközösségi tagok szívesen segítik a munkánkat.

2. Az óvoda és az iskola

Óvodáink az általános iskolával jó kapcsolatot alakítottak ki. Törekszünk a kapcsolattartás formáinak bővítésére, hogy gyermekeink zavartalan iskolakezdését segítsük.

A kapcsolat formái:

- iskolaváró nap a leendő elsősök szüleinek, óvónők látogatása az első osztályban, volt óvodásaiknál,
- nyílt napokon a tanítónők (leendő elsős) látogatása a nagycsoportos gyermekeknél,
- szakmai értekezletek a tanítónőkkel,
- ünnepeken való megjelenés (évnyitó, iskolai ballagás)
- Gergely járás- közösen az iskolásokkal,
- Szent György-napi vásár,
- a leendő elsősök tanítónői szülői értekezleten tájékoztatják a szülőket az iskolakezdésről, induló osztályokról, a szükséges tudnivalókról.

3. Óvoda-szakszolgálatok

A szülők és a pedagógusok nevelő munkáját és a nevelési- oktatási intézmény feladatainak ellátását pedagógiai szakszolgálat segíti. A pedagógiai szakszolgálat segítséget nyújt a BTM-es és SNI-s gyerekek szűrésében és fejlesztési lehetőséget ajánl. Pedagógiai, pszichológiai, fejlesztőpedagógiai megsegítést kínál a nehezen nevelhető gyerekeknek. Szakvéleményt készít az óvoda megkeresésére, ha az iskolakezdés kérdéses, ezáltal segít a szülőknek a helyes döntésben.

Gyógytestnevelésre egyre több óvodásunknak van szüksége, amelyen speciális fejlesztés folyik. Hetente egy délelőtt járnak középső-nagycsoportos gyermekeink gyógytestnevelésre.

Logopédiai szűrésen esnek át gyermekeink középső csoportban, melynek a beszédindítás, beszédhibák javítása, nyelvi- kommunikációs zavarok javítása, dyslexia megelőzése és korrigálása a cél. Hetente több csoportban járnak logopédiai foglalkozásra óvodásaink.

Pedagógiai Szakszolgálat megsegítésére is számíthatunk, ha a fogyatékoság gyanúja felmerül.

4. Egészségügy – orvos, védőnő

Óvodánk orvosa, védőnői rendszeresen vizsgálatokat végeznek intézményünkben. Szakismeretükkel segítik gyermekeink egészségének megőrzését. Orvosunk évente megvizsgálja gyermekeink fejlődését, ha szükséges korrekciókat javasol. Védőnőinkkel jó a kapcsolatunk. Gyermekeink testi fejlődését évente regisztrálják. Évente a fogászati asszisztens fogászati előadást tart. Intézményünk aktívan részt vesz az anyatejes nap megrendezésében, valamint a Semmelweis napi ünnepségen.

5. Művelődés egyéb szinterei

Magos Művelődési Ház vezetőjével illetve dolgozóival jó a kapcsolatunk. Szükség szerint segítséget nyújtanak rendezvényeink lebonyolításában, biztosítják a szükséges eszközöket.

Gyermekeinkkel a helyi kiállításokat rendszeresen megtekintjük illetve évente egyszer (lehetőség szerint) színházlátogatást is szervezünk az intézményben. A községünk rendezvényein gyermekeink és dolgozóink is tevékenyen részt vállalnak. (például, Mátyás nap, Nagyigmándi Nap, Idősek napja.)

6. Az óvoda egyéb kapcsolatai

Óvodánk működéséhez az Önkormányzatok maradéktalanul biztosítják a működési feltételeket.

-Amennyiben nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevel az óvoda, kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

- kölcsönös tájékoztatás (havonként események jelentése),

- óvodavezető beszámolója (évente),

- óvodavezető rendszeres részvétele a képviselő-testületi és bizottsági üléseken.

Jó a kapcsolatunk az fenntartó Szociális és Gyámügyi előadójával. Napi kapcsolatban állunk a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal. Szintén jó a kapcsolatunk a győri Pedagógiai Oktatási Központtal Megyei Pedagógiai Intézettel, lehetőségeinkhez mérten részt veszünk a szakmai értekezleteken, megbeszéléseken. Az Őszikék Idősek Klubjával a kölcsönös egymást segítő kapcsolat kialakítására törekszünk. Egyházak képviselőivel az óvodavezető tartja a kapcsolatot. Az óvoda biztosítja a szülő kérése alapján a gyermek számára a történelmi egyházak által szervezett fakultatív hit-és vallás oktatást. Az óvoda biztosítja a szülő kérése alapján a gyermek számára az óvoda és a Nagyigmándi Sportkör által szervezett ovi-foci fakultatív foglalkozást, valamint a tevékenységekhez szükséges feltételeket.

-A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn. A Szlovákiai Naszvadon lévő Kisgolya Óvodával kapcsolat ápolása.

XIII. BOLDOG ÓVODA PROGRAMJA

„Arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élménygazdag feladatai, játéakai, valamint gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet. Gyermekeink így a jövőbe vetett hittel, bátran járják végig a felnőttiséghez vezető utat, majd boldogságra képes emberré válhatnak.”

Prof. Dr. Bagdy Emőke

A Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézet nyílt pályázatot hirdetett magyarországi és határon túli nevelési-oktatási intézmények számára „Boldog Óvoda” és „Örökös Boldog Óvoda” cím elnyerésére.

A Boldog Óvoda pályázat célja: a pozitív pszichológia kutatásainak eredményeire építve és annak módszereit alkalmazva az óvodás gyerekek csoportosan és egyénileg ismerjék meg a boldogság fő összetevőit. Mindeközben olyan gyakorlatok elvégzésére inspiráljuk őket, amelyek – a boldogságkutatók tapasztalatai alapján – hozzájárulnak a gyerekek boldogságszintjének növekedéséhez.

A boldogságórák célja nem az, hogy problémamentes életmodellt állítson a fiatalok elé, hanem hogy vezérfonalat adjon az óvodásoknak, iskolásoknak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint hogy lehetőséget adjon a testi-lelki egészség megtartásához szükséges tényezők tanulmányozására és tudatosítására.

A várható eredmények: optimista, magabiztos és kitartó óvodások, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapi kihívásokat, észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokat, és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező iskolássá, majd felnőtté válnak.

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit. A program a tanév minden hónapjában olyan témát jár körül, mely segíti és támogatja a gyerekeket a hétköznapi problémákkal való megküzdésben, és a folyamatos önismereti fejlesztéssel és boldogságérzetet fokozó technikák bemutatásával személyes, lelki egészségüket is tápláló kompetenciáikat fejleszti.

Az egyes témakörök sorrendben:

1. Hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok ápolása
4. Jó cselekedetek gyakorlása
5. Célok kitűzése és gyakorlása
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömek élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A program eszköztára sokrétű, az egyéni és csoportos tanulást változatosan támogatja. A foglalkozások alapja bátorító, megerősítőpedagógiai attitűd. A foglalkozásokon helyet kap a A program eszköztára sokrétű, az egyéni és csoportos tanulást változatosan támogatja. A

foglalkozások alapja bátorító, megerősítőpedagógiai attitűd. A foglalkozásokon helyet kap a feszültségoldás, relaxáció, meditáció, a saját tapasztalatok felidézése épp úgy, mint a közös gondolkodás vagy az új tudás élményalapú beépülése.

Szándék a következő generáció boldogságra való képességének fejlesztése, játékosan, kreatív feladatokon, gyakorlatokon keresztül. Az foglalkozásokon szerepe van a zenének, rajznak, inspirációs játékoknak, fotózásnak és más alkotó tevékenységeknek.

Erősíti az óvodai csoportok összetartozását, a barátságokat, a társas köteléket. Pozitív hatással van a szülő-gyermek kapcsolatra.

A boldogságórák nyolc előnye:

1. Fejleszti a gyermekek problémamegoldó készségét.
2. Szélesíti a gyermekek látókörét és gondolkodásmódját.
3. Testi, szellemi és társas erőforrásokat épít.
4. Ellensúlyozza a negatív érzelmeket.
5. Óvja gyermekek mentális egészségét.
6. Csökkenti az agressziót a gyermekközösségben.
7. Javulnak a gyermekek tanulási eredményei.
8. Miközben tanítasz, te magad is fejlődsz és boldogabbá válsz.

A boldogságóra programjához 2020 szeptemberétől szeretnénk csatlakozni és annak megvalósulása a Helyi Pedagógiai Programban beépítjük.

Megvalósítás: Minimum havi egy foglalkozás megtartása, amelyen legalább egy feladatot el kell végezni.

A képzést elvégzők csoportjukban havonta legalább egy Boldogságórát tartanak, melyekről elkészíti beszámolójukat, és egyik beszámolót feltölti a felelős a www.boldogsagprogram.hu oldalra. A Boldogságórák pontos felelősét és menetét az óvoda Munkaterve tartalmazza.

A megvalósulást a csoportnaplóba adminisztrálni kell. A heti tervekbe be kell építeni.

A program elsajátításához legalább egy óvodapedagógusnak részt kell venni, de többen is elvégezhetik a 30 órás tanfolyamon.

Aláírással igazolom, hogy hozzájárulok a Nagyigmándi Kincseskert
Óvoda csatlakozásához a Boldog Óvoda cím elnyeréséhez:

Galgánné Varga Erzsébet	Galgánné Varga Erzsébet
dr. Malomsokiné Varga Nóra	Dr. Malomsokiné Varga Nóra
Bauerné Molnár Éva	Bauerné Molnár Éva
Borsosné Vörös Gyöngyi	Borsosné Vörös Gyöngyi
Huszár-Muszka Erika	Huszár-Muszka Erika
Varga-Szajkó Judit	Varga-Szajkó Judit
Orbán Tiborné	Orbán Tiborné
Pápainé Adamek Andrea	Pápainé Adamek Andrea
Lessi Barbara	Lessi Barbara
Pőcze Lászlóné	Pőcze Lászlóné
Sebestyén Tiborné	Sebestyén Tiborné
Szabó Tiborné	Szabó Tiborné
Dr. Procellerné Gútai Erika	Dr. Procellerné Gútai Erika

Nagyigmánd, 2020. június 10.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Véleményezte:

..... dátum: 2019. április 4. ....

szülői szervezet képviselője

Elfogadta:

..... P.H. dátum: 2019. április 3. ....

a nevelőtestület képviselőjében

Jóváhagyta

..... P.H. dátum: 2019. 06. 14. ....

óvodavezető

A legitimációs eljárás alátámasztását igazoló dokumentumok:

1. A nevelőtestület döntéséről készült jegyzőkönyv, mely 32/2019. számú határozatával elfogadta a helyi pedagógiai programot, iktatószáma 63/2019. ....

2. A szülői szervezet véleményét bemutató 63/3/2019. iktatószámú jegyzőkönyv.

5. Tájékoztatásul megkapták:

Nevelőtestület

Szülői Munkaközösség

.....

Keltezés

intézményvezetői aláírás és bélyegző lenyomat

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A Helyi Pedagógiai Program felülvizsgálatának és módosításának indokai

Kötelező:

- Jogszabályváltozás
- Fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges:

- Sikeres innováció eredményeinek beépítése.
- A minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása

A Helyi Pedagógiai Program nem kötelező felülvizsgálatát és módosítását- a vezetőnek benyújtott írásbeli előterjesztés után, a nevelőtestület 50+1%-os támogatásával kérheti.

A Helyi Pedagógiai Program nyilvánossága:

Minden csoportban megtalálható.

Az óvodavezető irodájában.

Az óvodai honlapon.

ÁLLÁSFOGLALÁS

Nagyigmándi Kincseskert Óvoda és csémi telephelyének nevelőtestülete módosította a Helyi Pedagógiai Programot, melynek tartalmával egyetért, és azt teljességében felhasználja szakmai munkájában.

A Nagyigmándi Kincseskert Óvoda és csémi, csépi telephelyének közös Helyi Pedagógiai Programját elfogadom:

Bauerné Molnár Éva

Bauerné Molnár Éva

Borsosné Vörös Gyöngyi

Borsosné Vörös Gyöngyi

Dr. Malomsokiné Varga Nóra

Dr. Malomsokiné Varga Nóra

Dr. Procellerné Gútai Erika

Dr. Procellerné Gútai Erika

Galgáné Varga Erzsébet

Galgáné Varga Erzsébet

Huszár-Muszka Erika

Huszár-Muszka Erika

Juhász Mónika

Juhász Mónika

Lessi Barbara

Lessi Barbara

Orbán Tiborné

Orbán Tiborné

Pápainé Adamek Andrea

Pápainé Adamek Andrea

Pócze Lászlóné

Pócze Lászlóné

Sebestyén Tiborné

Sebestyén Tiborné

Szabó Tiborné

Szabó Tiborné

Varga-Szajkó Judit

Varga-Szajkó Judit

MELLÉKLET

1. számú melléklet

TÁRGYI FELSZERELTSÉG

I. Helyiségek

<u>Szükséges előírás</u>	<u>Nagyigmánd</u>	<u>Csém</u>	<u>Csépi óvoda működése átmenetileg szünetel</u>
csoportszoba	Megfelelő számban	Megfelelő számban	Megfelelő számban
tornaszoba	van	van	*nincs
logopédiai foglalkoztató	*a szomszédos általános iskolában	*tornaszobában	*étkezőben
játszóudvar	van	van	van
óvodavezetői iroda	van	*nincs	*nincs
óvodavezető helyettesi iroda	* közös az egyéni fejlesztő szobával, pedagógiai asszisztens irodájával	*nincs	*nincs
gazdasági vezetői iroda	*nincs	*nincs	*nincs
Gyermeköltözők, öltözőrekesz, öltözőpad, ruhatároló fogas	létszámnak megfelelő	létszámnak megfelelő	létszámnak megfelelő
gyermekmosdó, WC-k falitükör, hőmérő, fogmosótartó	*6 csoportra 5db mosdó jut, WC	megfelelő	megfelelő
nevelőtestületi szoba	*nincs	nincs	nincs
orvosi szoba	*nincs	nincs	nincs

*** Megjegyzés:**

Nagyigmánd: A logopédiai foglalkoztató, a nevelőtestületi szoba, orvosi szoba, gyermekmosdó, WC kialakítása az épület adta lehetőségek miatt nem megoldott. A gazdaságvezető iroda az önkormányzatnál van, mivel az intézmény gazdálkodási feladatait az önkormányzat gazdasági vezetője végzi.

Csém: Logopédiai foglalkoztató erre a célra kialakított falon, a tornaszobában. Nevelőtestületi értekezlet a központi óvodában van. Orvosi szoba nincs.

Csép: Tornaszoba nincs, de a csoportszoba mérete lehetőséget ad a foglalkozás lebonyolításához. Logopédiai foglalkoztató erre a célra kialakított sarokban, az ebédlőben. Nevelőtestületi értekezlet a központi óvodában van. Orvosi szoba nincs.

Kiszolgálóhelyiségek

<u>Szükséges előírás</u>	<u>Nagyigmánd</u>	<u>Csém</u>	<u>Csép</u>
felöltöző	*1db	*nincs	*nincs
elkülönítő szoba	*nincs	*nincs	*nincs
Főzőkonyha	iskola épületében van+Ételallergiásoknak konyha az óvodában, melegítő konyha	Melegítő konyha	Melegítő konyha
Felnőtt mosdó, WC	épületszárnyanként 1db	Van	van
Mosléktároló	*nincs	*nincs	*nincs
Szárazáru-raktár	van	(nem főznek) itt	(nem főznek) itt
Földesáru-raktár	van	(nem főznek) itt	(nem főznek) itt
Egyéb raktár	van	Van	van
Szertár	*1 db	Van	van

* Megjegyzés:

Nagyigmánd, Csém, Csép: az épület adta lehetőségek nem teszik lehetővé ezek kialakítását.

II. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai

Csoportszoba

<u>Szükséges előírás</u>	<u>Nagyigmánd</u>	<u>Csém</u>	<u>Csép</u>
Óvodai fektető	Megfelelő számban	Megfelelő számban	Megfelelő számban
Gyermekszékek, gyermekasztal	Megfelelő számban	Megfelelő számban	Megfelelő számban

Fényvédő függöny	Ablakonként megfelelő számban	Ablakonként megfelelő számban	Ablakonként megfelelő számban
Szőnyeg	Megfelelő számban	Megfelelő számban	Megfelelő számban
Játéktartó szekrény vagy polc	Megfelelő számban	Megfelelő számban	Megfelelő számban
Fektető tároló	*Megfelelő számban	Megfelelő számban	Megfelelő számban
Hőmérő	Megfelelő számban	Megfelelő számban	Megfelelő számban
óvodapedagógusi asztal, felnőtt szék	Megfelelő számban	Megfelelő számban	Megfelelő számban
Eszköz-előkészítő asztal	Megfelelő számban	Megfelelő számban	Megfelelő számban
Edény-és evőeszköz, textil tároló szekrény	Megfelelő számban	Megfelelő számban	Megfelelő számban
Szeméttároló	Megfelelő számban	Megfelelő számban	Megfelelő számban

2.Tornaszoba

<u>Szükséges előírás</u>	<u>Nagyigmánd</u>	<u>Csém</u>	<u>Csép</u>
tornapad	Megfelelő számban	Megfelelő számban	Van
tornaszőnyeg	Megfelelő számban	Megfelelő számban	Van
bordásfal	Megfelelő számban	Megfelelő számban	Nincs
Óvodai többfunkciós mászó készlet (tini-kondi, Greiswald eszközök)	Megfelelő számban	Van	Van
Egyéni fejlesztést szolgáló eszközök (Ayres)	Megfelelő számban	Van	Nincs

3. Egyéni fejlesztő szoba

<u>Szükséges előírás</u>	<u>Nagyigmánd</u>	<u>Csém</u>	<u>Csép</u>
Asztal, szék, tükör	Van	Van	Van
Szőnyeg	Van	Van	*Nincs
Tanulási képességet fejlesztő eszközök	*Van	Van	Van

***Megjegyzés:**

Nagyigmánd: A kis alapterület miatt az eszközök elhelyezése nem megoldható, ezeket a közös szertárban tároljuk.

Csépén: Logopédiai foglalkoztató erre a célra kialakított sarokban van, ezért a szőnyeg elhelyezésére nincs mód.

Csémén: A logopédiai foglalkoztató a tornaszobában megoldott.

4. Játzóudvar

<u>Szükséges előírás</u>	<u>Nagyigmánd</u>	<u>Csém</u>	<u>Csép</u>
Kerti asztal	*Nem megfelelő számú	Nincs	*Nincs
Kerti pad	*Nem megfelelő számú	Megfelelő számban	*Nincs
Babaház	*Nem megfelelő számú	Nincs	*Nincs
udvari homokozó	*Nem megfelelő számú	Megfelelő számban	Megfelelő számban
Takaróháló homokozóra	Megfelelő számban	Nincs	*Nincs
Mozgáskultúrát, mozgásfejlesztést segítő mozgásigényt kielégítő eszközök	Megfelelő számban	Megfelelő számban	Nem elégséges

*** Megjegyzés:**

Nagyigmánd: A jegyzékben felsorolt mennyiség nem helyezhető el az óvoda udvarán, mivel valamennyi gyermekcsoport tagjainak egyidejű befogadását és egészséges, biztonságos körülmények közötti foglalkoztatását akadályozná.

5. Óvodavezetői iroda:

<u>Szükséges előírás</u>	<u>Nagyigmánd</u>	<u>Csém</u>	<u>Csép</u>
Íróasztal és szék	Van	-	-
Tárgyalóasztal, Szék	Van	-	-
Számítógép, nyomtató	Van	Van	-
Telefon, fax	Van	Van	Van
Könyvszekrény	Van	Van	Van
Iratszekrény	Van	Van	Van

*Megjegyzés:

Csém, Csép: Nincs iroda, ezért a szükséges eszközök is csak részben állnak rendelkezésre.

6. Óvodavezető-helyettesi iroda:

<u>Szükséges előírás</u>	<u>Nagyigmánd</u>	<u>Csém</u>	<u>Csép</u>
Asztal, szék	Van	-	-
Iratszekrény	Van	-	-
Író-és számítógépasztal és szék	Van	Van	-
Nyomtató			

*Megjegyzés:

Csémén és Csépen: Nincs óvodavezető helyettes

7.Nevelőtestületi szoba- NINCS

8.Orvosi szoba- NINCS

III. Tisztálkodási és egyéb felszerelések (fésű, fogkefe, fogmosó pohár, körömkefe, szappantartó, fésűtartó, törölköző, abrosz, takarók, ágynemű, ágynász) rendelkezésre állnak gyermeklétszámnak megfelelően.

Csémén, és Csépen ágynemű nincs.

A törölköző, abrosz, takarók, ágynemű, ágynász folyamatos cseréje szükséges.

IV. A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök rendelkezésre állnak (automata mosógép 2 db, vasaló, vasalóállvány, szárítók, takarítóeszközök, kerti munkaeszközök, hűtőgép, porszívó).

Kerti munkaeszközök pótlása, cseréje szükséges.

Csépi telephelyen takarítóeszközök, kerti munkaeszközök, hűtőgép, porszívó, vasaló van. A többi eszköz mosógép, vasalóállvány, szárító nem áll rendelkezésükre.

V. A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök

1. Játékok, játékeszközök:

- **Különféle játékformák eszközei:** óvodai csoportjaink jól felszereltek (építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizáláshoz és bábozáshoz szükséges játék eszközök).

A mozgáskultúrát, és mozgásfejlődést segítő, illetve kielégítő eszközök rendelkezésre állnak a tornaszobában, szükség szerint bevihetők a csoportokba.

Az udvari rollerek, kerékpárok, futóbiciklijeink különféle mértékben vannak..

A bábok-és a különféle játékformákhoz kapcsolódó eszközök folyamatos pótlása szükséges a rendszeres használat miatt.

- **Ének, zene, énekes játékok eszközeit** évről évre bővítjük, cseréljük. Csoportonként a hangszerek megfelelő mennyiségben és változatos formában állnak óvónőink és gyermekeink rendelkezésére (cintányér, csörgődob, trianqulum, ritmusbot, xilofon stb). A hangszerek állandó használata miatt cseréjük folyamatos.

- **Anyanyelvi-és kommunikációs képességek fejlesztéséhez** a csoportokban leporellók, képeskönyvek, mesekönyvek, ismeretterjesztő könyvek, az óvónők munkáját segítő szakmai könyvek széles tárháza megtalálható, melyet évről évre bővítünk, pótolunk.

- **Értelmi képességeket és a kreativitást fejlesztő** játékok korcsoportoknak megfelelő mennyiségben, változatos formában megtalálhatók. Törekszünk az igényes, korszerű és tartós fejlesztőjátékok vásárlására.

- **Ábrázoló tevékenységet fejlesztő anyagok és eszközök** a gyermekek számára hozzáférhető helyen megtalálhatók és bármikor elővehetők (gyurma, fonal, szövőkeret, rajzlap, olló, ceruza, zsírkreta, színes papír, ragasztó, különféle magvak, gyöngyök stb.)

-**A természeti –tárgyi-emberi környezet megismerését** segítő játékok a csoportszobában és a szertárban is megtalálhatók különféle témák szerint: növény-és állatvilágról szemléltető képek, könyvek video, hanganyag, játékok. Figyelemmel kísérjük az új fejlesztő módszereket és folyamatosan bővítjük az eszközkészletet.

- **Munkajellegű tevékenység eszközei** csoportonként megfelelő mennyiségben.

2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök: Video, televízió, csoportonként Cd-s magnó, diavetítő, diafilmek, diapozitívvetítő, projektor, vetítővászon, DVD lejátszó filmek állnak a rendelkezésünkre.

Csépen és video, televízió DVD lejátszó nincs

Csépen egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések beszerzése szükséges.

VI. Fogytékos gyerekek ellátására jelenleg nincs főállású gyógypedagógusunk, így ellátásuk helyileg nem megoldott.

VII. Egészség-munkavédelmi eszközök:

A jegyzékben felsoroltak közül minden a rendelkezésünkre áll.(ételminta-vétel készlet, mentőláda, munkaruha, védőruha, tűzoltó készülék).

Gyógyszerszkevényeink vannak.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Az Óvodai Nevelés Országos alapprogramjának módosítása
Magyar Közlöny 2018.évi 118. szám
2. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
Magyar Közlöny, 1996. 71. szám
3. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának módosítása
Magyar Közlöny, 2009. 164. szám
4. Fábián Katalin: Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program
Fabula, Miskolc 1998.
5. Porkolábné Dr. Balogh Katalin és a Budapesti IV., Aradi utcai óvoda alkotó
teamje: Komplex Prevenciós Óvodai Program Volán Humán Oktatási és Szolgáltató
Rt. 1997.
6. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel
Jász- Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet Szolnok 1997.
7. Dr. Tótszöllősné Varga Tünde: Mozdásfejlesztés az óvodában
Calibra Kiadó, Budapest 1995.
8. Chappán Magdolna- Fábián katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program
Fabula Humán Szolg. Bt., 2007.
9. Chappán Magdolna- W. Mikó Magdolna: A tevékenységközpontú óvodai nevelési
program pedagógiai és pszichológiai háttere Fabula Bt. Budapest 2003.
10. Dr. W. Mikó Magdolna: Óvodából az iskolába
Az iskolaérettség pedagógiai és pszichológiai kérdései
Magyar Óvodapedagógiai egyesület Budapest 2003.
11. Forrai Katalin: Ének az óvodában
Zeneműkiadó Budapest 1975.
12. Zilahi Józsefné- Stöckert Károlyné- dr. Ráczné Főző Klára: Óvodai nevelés játékkal,
mesével, Szoborán Kiadó, 1994.
13. Mérei Ferenc-V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan
Gondolat kiadó 1978.
14. Kissné Takács Erika - Rákóczi Zoltánné: Értelmi képességek 3.
15. Fonay Tiborné - Kissné Takács Erika – Sütőné Karsa Tímea:
Anyanyelvi képességek 6.
16. B. Méhes Vera: Az óvónő és az óvodai játék
Calibra, 1993
17. Karácsony István: Tornáról színesen
Magánkiadás1996.
18. Kisgyermekmozgásfejlesztése
Budapest, 1997.
19. Szarkáné Horváth Valéria: Az ének-zenei foglalkozások módszertana
Tankönyvkiadó, Bp., 1990

Tartalomjegyzék

Bevezetés	2
I. Hitvallásunk	3
II. Gyermekkép, óvodakép	3
II.1. Gyermekkép	3
II.2. Óvodakép.....	5
III. Az alapító okiratban foglaltak részletezése.....	8
III.1. Helyzetkép a Nagyigmándi központi óvodáról	11
III.2. Helyzetkép a Csémi telephelyről.....	15
III.3. Helyzetkép a Csépi telephelyről	16
IV. Az óvodai nevelés célja és feladatai	18
IV.1. Az egészséges életmód alakítása	18
IV.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	22
IV.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	24
V. Az óvoda működése, az óvodai élet megszervezése.....	26
VI. Az óvodai élet tevékenységformái.....	28
VI.1. Játék.....	28
VI.2. Verselés, mesélés.....	30
VI.3. Anyanyelvi nevelés	32
VI.4. A külső világ tevékeny megismerése	34
VI.5. Mozgás	37
VI.6. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	39
VI.7. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	41
VI.8. Munka jellegű tevékenységek	44
VI.9. Tanulás	46
VI.10. Óvodai ünnepek és megemlékezések	49
VI.11. A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére	50
VII. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése	55
VIII. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....	58
IX. A gyerekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	59
X. A pedagógiai munka, dokumentálása, tervezése	59
XI. Gyermekvédelem az óvodában	61
XII. Az óvodáink kapcsolatai	64
XIII. Boldog Óvoda programja.....	67
Legitimációs záradék	70
Érvényességi rendelkezések.....	71
Állásfoglalás	72
Melléklet	73
1. számú melléklet	73
Tárgyi felszereltség	73
I. Helyiségek	73
II. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai	74
III. Tisztálkodási és egyéb felszerelések.....	77
IV. A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök	77
V. A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök.....	78
VI. Fogyatékos gyerekek ellátása	78
VII. Egészség-munkavédelmi eszközök	78
Felhasznált irodalom	79